

Fundusze Europejskie
dla Wielkopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU (LSR) STOWARZYSZENIA „WIELKOPOLSKA WSCHODNIA” NA LATA 2023 - 2027

Kramsk, marzec 2024

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA PARTNERSTWA LOKALNEGO.....	3
ROZDZIAŁ II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU I LUDNOŚCI OBJĘTEJ WDRAŻANIEM LSR.....	8
ROZDZIAŁ III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR.....	11
ROZDZIAŁ IV. ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU LSR.....	18
ROZDZIAŁ V. SPÓJNOŚĆ, KOMPLEMENTARNOŚĆ I SYNERGIA	28
ROZDZIAŁ VI. CELE I WSKAŹNIKI	38
ROZDZIAŁ VII. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	50
ROZDZIAŁ VIII. PLAN DZIAŁANIA.....	52
ROZDZIAŁ IX. PLAN FINANSOWY LSR.....	53
ROZDZIAŁ X. MONITORING I EWALUACJA	55
WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY	62
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	62
ZAŁĄCZNIK NR 1: CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA	63
ZAŁĄCZNIK NR 2: PLAN DZIAŁANIA	65
ZAŁĄCZNIK NR 3: BUDŻET LSR.....	73
ZAŁĄCZNIK NR 4: PLAN WYKORZYSTANIA BUDŻETU LSR	74

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA PARTNERSTWA LOKALNEGO

I.1. Nazwa LGD i forma prawna

- Nazwa oficjalna Lokalnej Grupy Działania (LGD), która została przyjęta głosowaniem członków założycieli i zapisana w aktualnie obowiązującym statucie brzmi: **Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”**.
- LGD ma status prawny „**stowarzyszenia**”. Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” działa na podstawie przepisów wskazanych w statucie Stowarzyszenia.

I.2. Opis procesu tworzenia partnerstwa i doświadczenie LGD

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym, a tym samym nabyło osobowość prawną postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 19.09.2006 r. Od tego czasu LGD prowadzi swoją działalność nieprzerwanie. Siedzibą Stowarzyszenia jest Kramsk.

Nadrzędnym celem utworzenia LGD było podjęcie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich gmin członkowskich poprzez realizację oraz aktywne wsparcie innowacyjnych, spójnych i przemyślanych przedsięwzięć, przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju i podnoszenia jakości życia ludności całego obszaru LGD.

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” jest doświadczoną w realizacji projektów Lokalną Grupą Działania, która realizowała program LEADER, zarówno w perspektywie finansowej 2007-2013, jak w perspektywie finansowej 2014-2020.

W perspektywie finansowej 2007-2013 Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” na podstawie umowy zawartej z Samorządem Województwa Wielkopolskiego o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju wdrażała podejście LEADER, w ramach osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013). Umowa była realizowana na obszarze 6 gmin (Babiak, Koło, Kramsk, Krzymów, Sompolno, Wierzbinek).

W okresie tym głównymi strategicznymi działaniami LGD było:

- Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju poprzez przeprowadzenie naborów wniosków na działania: Odnowa i rozwój wsi, Małe projekty, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- Wdrażanie projektów współpracy poprzez zrealizowanie dwóch projektów współpracy;
- Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja, realizowane poprzez szereg przedsięwzięć o charakterze: edukacyjnym, promocyjnym, kulturowym i aktywizacyjnym.

Szczegółowe wykorzystanie budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” przedstawia poniższa tabela:

Tab. nr 1: Szczegółowe wykorzystanie budżetu LSR na lata 2007-2013

Nazwa działania	Dostępne środki (w zł)	Wykorzystane środki (w zł)	Wykorzystanie środków wyrażone w %
Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju	7 892 408,00	7 115 713,20	90,1 %
Wdrażanie projektów współpracy	204 114,00	203 863,04	99,9 %
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	1 899 153,52	1 869 252,91	98,4 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego

W perspektywie finansowej 2014-2020 Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” na podstawie umowy zawartej z Samorządem Województwa Wielkopolskiego o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju wdrażała podejście LEADER, w ramach działania M19 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020). Umowa była realizowana na obszarze 6 gmin (Babiak, Koło, Kramsk, Krzymów, Sompolno, Wierzbinek).

W okresie tym głównymi strategicznymi działaniami LGD było:

- a) Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju poprzez przeprowadzanie naborów wniosków na działania dot. podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej, rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, promocji walorów i dziedzictwa obszaru, działań edukacyjnych;
- b) Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania poprzez przystąpienie do realizacji trzech projektów współpracy;
- c) Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji realizowane poprzez szereg przedsięwzięć o charakterze: edukacyjnym, promocyjnym, kulturowym i aktywizacyjnym.

Szczegółowe wykorzystanie budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” przedstawia poniższa tabela:

Tab. nr 2: Szczegółowe wykorzystanie budżetu LSR na lata 2014-2020 (stan na dzień 31.12.2022)

Nazwa działania	Dostępne środki (w euro)	Zakontraktowane środki (w euro)	Wykorzystanie środków wyrażone w %
Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju	2 402 000,00	1 777 116,27	73,98 %
Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	147 500,00	87 973,00	59,64 %
Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	469 740,00	352 675,51	75,08 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego

Mierzalnymi efektami realizacji tych przedsięwzięć było m.in.: uporządkowanie centrów miejscowości, modernizacja obiektów użyteczności publicznej, utworzenie miejsc rekreacji i odpoczynku, rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, utworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorstw, wydarzenia o charakterze, sportowym, promocyjnym, kulturowym i edukacyjnym.

Wszystkie zrealizowane operacje w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz 2014-2020 w sposób bardzo pozytywny wpłynęły na wizerunek i estetykę obszarów wiejskich, stworzyły płaszczyznę do współpracy i aktywizacji społecznej oraz w wymierny sposób doprowadziły do integracji i zacieśnienia więzi międzyludzkich.

Idea podejścia LEADER przyczyniła się do powstania i wzmocnienia silnego kapitału społecznego, którego potencjał został już wykorzystany przy partycypacyjnym tworzeniu niniejszego dokumentu, jak również zostanie zaangażowany we wdrażanie i realizację celów, przedsięwzięć i wskaźników LSR na lata 2023-27.

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” posiada też doświadczenie w we współpracy z innymi podmiotami. Od 2014 roku jest członkiem Związku Stowarzyszeń „Wielkopolska Sieć LGD”, skupiającego wielkopolskie LGD, stanowiącego platformę zdobywania wiedzy i wymiany doświadczeń. Stowarzyszenie realizuje też projekty współpracy. Jednym z nich był projekt „Wielkopolska Okiem Cyklisty” zrealizowany przez 4 Lokalne Grupy Działania, mający na celu promocję i wzmocnienie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej obszarów partnerskich. W ramach tego projektu Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” postawiło na swoim obszarze 12 wiat przystankowo-rowerowych, wydało mapę drukowaną oraz internetową obejmującą obszar partnerów projektu, a także utworzyło 5 questów na obszarze LGD. Podjęte działania są bodźcem do organizacji wydarzeń o charakterze rekreacyjnym i służą wzajemnej integracji mieszkańców. Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” przystąpiło do realizacji kolejnego projektu współpracy „Spektakl Międzypokoleniowych Atrakcji Kulinarnych” w gronie 4 Lokalnych Grup Działania, mający na celu kultywowanie dziedzictwa kulinarnego obszaru poprzez organizację wydarzenia promocyjnego połączonego z konkursem kulinarnym, organizację wyjazdów studyjnych oraz wydanie publikacji kulinarnej. Przygotowujemy się też do realizacji trzeciego projektu „Edukacja, Klimat, Obserwacja jako działania na rzecz ekologii realizowane przez LGD” mający na celu

popularyzację ekologii i ochrony przed zmianami klimatu poprzez zamontowanie ławek solarnych, stacji pomiarowych i działania edukacyjne.

Stowarzyszenie prowadziło też szereg działań aktywizacyjnych. Były to różnego rodzaju warsztaty rękodzieła, wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne oraz konkursy fotograficzne i kulinarne.

Widząc potencjał Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” oraz realny wpływ na rozwój lokalny w 2021 roku do Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” przystąpiła gmina Osiek Mały. Lokalna Strategia Rozwoju w nowej perspektywie będzie realizowana na obszarze 7 gmin (Babiak, Koło, Kramsk, Krzymów, Osiek Mały, Sompolno, Wierzbinek). Gmina Osiek Mały podejmowała podobne działania, jakie realizowało Stowarzyszenie. Wspierając przedsiębiorczość organizowała warsztaty dot. dofinansowań dla początkujących przedsiębiorców oraz spotkania z doradcą zawodowymi. W zakresie infrastruktury budowała lub rozwijała istniejącą na jej terenie infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną i kulturalną (m.in. place zabaw, siłownie zewnętrzne, świetlice wiejskie). Podejmowała też działania w celu aktywizacji i integracji mieszkańców organizując warsztaty rękodzieła, wydarzenia kulturalne i sportowe, różnego rodzaju konkursy.

Biuro Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” na dzień 02.06.2023 zatrudnia 2 pracowników, którzy świadczą usługi doradczo-informacyjne dla potencjalnych beneficjentów oraz animują lokalną społeczność. Pracownicy Biura LGD zdobyli unikalne doświadczenia w poprzednich okresach wdrażania programu LEADER. Dysponują praktyczną wiedzą i umiejętnościami z zakresu organizacji i rozliczania wszelkich zadań związanych z funkcjonowaniem i wdrażaniem LSR.

Stowarzyszenie pozyskiwało środki na dodatkowe działania animujące lokalną społeczność między innymi od Samorządu Województwa Wielkopolskiego czy Narodowego Centrum Kultury.

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” współpracuje z wieloma podmiotami i instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem kluczowych dla regionu problemów społecznych i ekonomicznych.

Wiedza, doświadczenie oraz posiadane zaplecze techniczne LGD pozwolą na sprawną i skuteczną realizację LSR w najbliższych latach. Posiadane przez pracowników LGD kwalifikacje oraz wiedza umożliwiają prawidłowe i zgodne z przepisami przeprowadzenie procesu wyboru wniosków składanych do LGD.

I.3. Ogólny opis struktury LGD

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” powstało na bazie mechanizmu budowania partnerstwa przez przedstawicieli grup interesu, środowisk publicznych, społecznych i gospodarczych, którzy na każdym etapie budowania lokalnej strategii rozwoju, określania kierunków działania i wyznaczania celów brali aktywny udział w procesie ich tworzenia. Szczegóły dotyczące włączania społeczności lokalnej w ten proces przedstawiono w rozdziale III.

LGD liczy 72 członków (stan na 02.06.2023 r.). Są to przedstawiciele sektorów: publicznego (7), gospodarczego (13) oraz społecznego (52). Wśród członków sektora publicznego przeważają gminy. Wszystkie gminy są członkami zwykłymi Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” i nie są jednocześnie członkami ani partnerami innych LGD. Sektor społeczny stanowią stowarzyszenia, OSP oraz aktywni mieszkańcy. Sektor gospodarczy reprezentują głównie osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Członkami Stowarzyszenia są zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Wśród członków LGD są seniorzy (osoby, które ukończyły 60 r.ż.) oraz osoby młode (osoby do 25 r.ż.).

Struktura członkowska Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” w sposób rzeczywisty odzwierciedla charakter i kierunki działania lokalnej strategii rozwoju.

Należy zaznaczyć, że LGD jest otwarta na współpracę oraz stale dąży do budowania partnerstwa oraz włączania nowych grup interesów oraz środowisk społecznych i zawodowych oraz poszerzania reprezentacji partnerstwa o przedstawicieli tych grup i środowisk, w tym osób z grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. Proces ten ma charakter ciągły i uzależniony jest od zmian zachodzących w sferze społeczno-gospodarczej obszaru.

Aby jeszcze skuteczniej zachęcić mieszkańców obszaru do włączenia się w działalność Stowarzyszenia zostanie stworzona możliwość, za pośrednictwem formularza udostępnionego na stronie internetowej LGD, zgłaszania inicjatyw oraz możliwość ich realizacji. Zarząd, we współpracy z Biurem LGD, będzie weryfikował propozycje lub inicjatywy zgłoszone przez członków LGD i informował o wyniku weryfikacji z uzasadnieniem. Dodatkowo, jeżeli będzie taka potrzeba LGD dopuści również możliwość zgłaszania pomysłów i inicjatyw przez

mieszkańców obszaru, którzy nie są członkami LGD, a które to pomysły i inicjatywy mogą przyczynić się do jeszcze lepszego funkcjonowania LGD oraz wdrażania LSR.

Istotnym elementem sprawnego funkcjonowania LGD jest skuteczna i obustronna komunikacja. W tym celu został opracowany Plan komunikacji, który zapewnia informowanie zainteresowanych podmiotów i osób z obszaru o założeniach LSR, planowanych terminach i warunkach organizowanych naborów, zobowiązaniach komunikacyjnych beneficjentów, efektach wdrażania LSR oraz przewiduje szkolenia z zakresu aplikowania, realizacji i rozliczania projektów. Większość działań komunikacyjnych będzie realizowana z wykorzystaniem kanałów cyfrowych (strony internetowe LGD i gmin członkowskich, profile w portalach społecznościowych, mailing), ale aby zapewnić równość w dostępie do informacji będziemy wykorzystywali również lokalne media oraz bezpośredni kontakt z zainteresowanymi w Biurze LGD lub na spotkaniach informacyjno-szkoleniowych.

I.4. Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego

Walne Zebranie Członków spośród członków Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” wybrało organ decyzyjny LGD – Radę, której zadaniem będzie wybór operacji do dofinansowania na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Rada Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” składa się z członków reprezentujących wszystkie sektory (publiczny, społeczny i gospodarczy). Skład organu decyzyjnego został tak określony, aby ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała procesu podejmowania decyzji, co będzie na bieżąco monitorowane poprzez prowadzenie i aktualizację rejestru interesów dla każdego członka Rady. Zwyczajowo w skład Rady wchodzi osoba młoda (do 25 roku życia) oraz seniorzy (osoby, które ukończyły 60 rok życia).

Dla zapewnienia transparentności funkcjonowania Rady zostały wyznaczone 3 grupy interesu: grupa interesu sektora publicznego, grupa interesu sektora społecznego i grupa interesu sektora gospodarczego. Zaliczenie do grupy interesu odbywa się na podstawie weryfikacji deklaracji członka Rady o aktywnościach na obszarze LGD.

Rada wykonuje swoje kompetencje w sposób zapewniający uczciwość, bezstronność i poufność, zachowując każdorazowo na etapie głosowania odpowiedni parytet sektorowości. Ponadto osoby związane z sektorem publicznym (np. z racji funkcji, stosunku pracy itp.) nie mogą reprezentować w Radzie sektora społecznego lub gospodarczego.

Członek Rady nie może upoważnić osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji, funkcja ta musi być pełniona przez niego osobiście. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD, ma jawny charakter i może zostać udostępniona do wglądu na życzenie stron postępowania. Dokumentacja dotycząca wyboru operacji będzie publikowana na stronie internetowej Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”.

Szczegółowe zadania i kompetencje Rady są określone w statucie i Regulaminie Rady.

I.5. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym i mechanizmy w zakresie zarządzania

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”, jako podmiot o złożonej strukturze organizacyjnej kładzie szczególny nacisk na efektywność rozwiązań formalno-prawnych.

Głównym organem Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków i to do niego należy podejmowanie głównych decyzji dot. funkcjonowania LGD.

Każdy z członków Stowarzyszenia ma prawo zgłaszać nowe pomysły oraz inicjatywy dotyczące funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania LSR.

Szczegółowe zadania i kompetencje organów Stowarzyszenia oraz prawa i obowiązki członków LGD określa statut Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”.

Mechanizmy i rozwiązania dotyczące zarządzania oraz rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym wynikają ze stosowanego prawa oraz dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD (patrz pkt. I.6. poniżej), a ich treść odzwierciedla wieloletnie doświadczenie wynikające z wdrażania mechanizmu LEADER/RLKS.

Działalność Biura, odpowiedzialnego w dużej mierze za realizację działań niezbędnych do wdrażania LSR, opiera się na osobach zaangażowanych w pracę na rzecz Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”. W związku z wdrażaniem LSR w latach poprzednich i odbytych szkoleniach pracownicy zatrudnieni w Biurze LGD posiadają doświadczenie i wiedzę z zakresu tworzenia, wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu

lokalnym. Większość członków Zarządu od początku istnienia LGD brała udział w niezbędnych szkoleniach z zakresu PROW, a także z racji pełnionych funkcji w innych instytucjach realizowała operacje dofinansowane z funduszy pomocowych UE. Zbudowany potencjał pozwoli na sprawne wdrożenie LSR oraz przyczyni się do dalszego rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o wypracowane narzędzia, zaufanie społeczne i współpracę z lokalną społecznością. Również gminy członkowskie LGD mogą pochwalić się bogatym doświadczeniem w zakresie realizacji operacji służących poprawie jakości życia mieszkańców, ich aktywizacji i integracji. Zrealizowały szereg działań finansowanych ze środków krajowych, jak i ze środków UE.

Ponadto Pracownicy Biura oraz organów LGD stale podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w wielu szkoleniach. W latach 2016-2021 uczestniczyli w 8 szkoleniach, które pozwoliły pracownikom Biura i członkom organów LGD sprawniej wykonywać swoje zadania.

Dla zachowania ciągłości podejmowanych działań oraz zagwarantowania ich wysokiej jakości – podejmowane będą działania zwiększające kompetencje pracowników Biura oraz członków organów LGD.

I.6. Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania LGD

Tab. nr 3 Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”

L.p.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie	Tryb uchwalania i aktualizacji
1.	Statut Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”	<ul style="list-style-type: none"> - nazwa stowarzyszenia - cele powołania stowarzyszenia - podstawy prawne działalności (legislacja krajowa i unijna) - organ nadzorczy - zasady działania stowarzyszenia - zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD - określenie organów stowarzyszenia (w tym trybu wyboru członków tych organów) i ich kompetencji - majątek i tryb rozwiązania stowarzyszenia 	Statut Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” uchwała i zmienia Walne Zebranie Członków, bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej 15 członków stowarzyszenia.
2.	Regulamin Rady Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”	<ul style="list-style-type: none"> - członkostwo w radzie - kompetencje Przewodniczącego Rady - posiedzenia rady (w tym przygotowywanie i zwoływanie) - głosowanie na posiedzeniach - tryb wyboru operacji do dofinansowania - przygotowywanie dokumentacji z posiedzeń rady 	Regulamin Rady Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” uchwała i zmienia Rada zwykłą większością głosów członków obecnych na posiedzeniu.
3.	Regulamin Zarządu Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”	<ul style="list-style-type: none"> - skład Zarządu i sposób jego powoływania - kompetencje Zarządu - zebrania Zarządu - tryb podejmowania uchwał przez Zarząd 	Regulamin Zarządu Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” uchwała i zmienia Zarząd zwykłą większością głosów członków obecnych na posiedzeniu.

4.	Regulamin Organizacyjny Biura Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”	<ul style="list-style-type: none"> - struktura organizacyjna biura - zasady zatrudniania i wynagradzania, czas pracy pracowników - tryb pracy i kompetencje biura - nadzór nad pracami biura - zakresy obowiązków pracowników Biura - uprawnienia Kierownika Biura - polityka bezpieczeństwa w zakresie danych osobowych - instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych 	Regulamin Organizacyjny Biura Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” uchwała i zmienia Zarząd zwykłą większością głosów członków obecnych na posiedzeniu.
----	---	--	--

Zródło: Opracowanie własne

Podsumowanie rozdziału I:

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” jest lokalną grupą działania działającą od 19.09.2006 roku, posiadającą doświadczenie w realizacji LSR w okresie programowania 2007-2013 oraz 2014-2020.

Dotychczasowe działania zrealizowane w ramach LSR wpłynęły na zintegrowanie oraz aktywizację mieszkańców oraz przyczyniły się do powstania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, do lepszego zarządzania lokalnymi zasobami oraz rozwoju infrastruktury publicznej.

Na dzień 02.06.2023 r. Stowarzyszenie liczy 72 członków reprezentujących 3 sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy.

LGD jest otwarta na współpracę oraz stale dąży do budowania partnerstwa oraz włączania nowych grup interesów oraz środowisk społecznych i zawodowych oraz poszerzania reprezentacji partnerstwa o przedstawicieli tych grup i środowisk.

Organami LGD są: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Rada i Komisja Rewizyjna. Rada jest organem decyzyjnym Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”, do którego wyłącznych kompetencji należy wybór operacji zgodnie z przyjętymi procedurami. W Radzie żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji.

Wszystkie sprawy związane z funkcjonowaniem Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” reguluje statut oraz Regulaminy, których zapisy zapewniają przejrzystość i jawność podejmowanych decyzji.

ROZDZIAŁ II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU I LUDNOŚCI OBJĘTEJ WDRAŻANIEM LSR

2.1. Zwięzły opis obszaru

Obszar działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” (LGD) zlokalizowany jest w środkowo – wschodniej części województwa wielkopolskiego, w obrębie powiatów konińskiego i kolskiego. Jest to spójny przestrzennie teren składający się z 7 gmin (Babiak, Koło, Kramsk, Krzymów, Osiek Mały, Sompolno, Wierzbinek), zajmujący łączną powierzchnię 832 km². Liczba mieszkańców według stanu na 31.12.2020 r. wynosiła 58 479 osób. Na opisywanym obszarze znajduje się jedno miasto – Sompolno, o liczbie mieszkańców poniżej 20 tys. osób. Na obszarze działania LGD nie występują miejscowości powyżej 5 tys. mieszkańców. Wszystkie ww. gminy są członkami zwykłymi Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” i nie są jednocześnie członkami ani partnerami innych LGD.

Wszystkie gminy członkowskie leżą w województwie wielkopolskim, co powoduje, że realizacja każdego z funduszy wskazanych w LSR (EFRROW, EFS+, EFRR) jest możliwa na całym obszarze objętym LSR.

Tab. nr 4. Liczba ludności, wg stanu na 31.12.2020 r.

Lp.	Gmina	Powiat	Liczba ludności	Powierzchnia (km ²)
1.	Babiak	kolski	7 574	134
2.	Koło	kolski	7 867	103
3.	Kramsk	koniński	11 495	132
4.	Krzymów	koniński	8 152	92
5.	Osiek Mały	kolski	6 160	87
6.	Sompolno	koniński	10 229	137
7.	Wierzbiniek	koniński	7 002	147
RAZEM			58 479	832

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.2. Mapa obszaru objętego LSR

Obszar objęty LSR Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” spełnia warunek spójności przestrzennej obszaru planowanego do objęcia LSR. Umieszczenie obszaru gmin członkowskich Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” oraz jego lokalizacja w granicach powiatu konińskiego i kolskiego prezentuje poniższa rycina:

Ryc. nr 1. Geograficzne umiejscowienie obszaru Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” na tle powiatów: kolskiego i konińskiego.

2.3. Wyróżniające cechy i czynniki obszaru LGD

Spójność przestrzenna

Obszar LGD to sąsiadujące ze sobą gminy o zbliżonych uwarunkowaniach geograficznych m.in. podobnym krajobrazie i uwarunkowaniach środowiskowych. Obszar Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” posiada bardzo korzystne połączenia komunikacyjne – bliskość autostrady A2, przebiegające drogi wojewódzkie nr 263, 266, 269, 270, jak również bliskość aglomeracji miejskich (Konin, Koło, Poznań, Kalisz, Łódź, Bydgoszcz, Toruń), dopełnieniem jest układ dróg powiatowych i gminnych oraz linia kolejowa biegnąca ze wschodu na zachód.

Dwa ośrodki powiatowe (Konin i Koło) stanowią ponadlokalne centra usług publicznych i komercyjnych, które stanowią komplementarne uzupełnienie obszaru wiejskiego i odgrywają rolę katalizatora rozwoju.

Spójność gospodarcza

Obszar LGD stanowią gminy o typowo rolniczym charakterze, zauważalne jest silne rozdrobnienie gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne. Odnotowuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych na obszarze LGD. Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych jest związana z rozwijającym się sektorem usług na obszarze LGD, jednakże sektor ten nie jest jeszcze na tyle rozwinięty, aby zaspokoić potrzeby zgłaszane przez mieszkańców obszaru. Zdecydowana większość wszystkich podmiotów gospodarczych (ponad 97%) należy do sektora prywatnego. Są to głównie przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, co świadczy o fakcie, że na obszarze LGD występuje przedsiębiorcza społeczność. Rozwój funkcji turystycznych jest nieprzystający do potencjału gmin. Wszystkie gminy LGD można uznać za obszary rozwoju wielofunkcyjnego.

Spójność społeczna

Obszar Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” jest spójny ze względu na w miarę jednolitą strukturę demograficzną, charakteryzującą się dużym udziałem osób w wieku produkcyjnym w strukturze ludności. Mieszkańcy wyróżniają się dbałością o rozwój swoich gmin i ich estetykę, potrafią zidentyfikować problemy, które istnieją w ich społeczności, a które hamują jej rozwój. Podstawą spójności społecznej jest wspólnota kulturowa łącząca mieszkańców, dbałość o rodzinę i dobre relacje sąsiedzkie.

Pomimo funkcjonowania ośrodków kultury animacją życia kulturalnego na obszarach wiejskich zajmują się też formalne i nieformalne organizacje pozarządowe. Ich główna działalność związana jest przede wszystkim z kultywowaniem lokalnych tradycji: przygotowanie festynów z różnych okazji, organizacja zawodów sportowych pomiędzy lokalnymi drużynami, przygotowywanie wieńców dożynkowych, organizacja obchodów święta pieczonego ziemniaka itp. Wymienione powyżej działania są realizowane z ich własnych środków finansowych wspomaganymi przez urzędy gmin. Istniejące NGO rzadko sięgają po środki zewnętrzne na realizację swoich działań.

Obszar LGD jest odpowiedni dla realizacji LSR, ponieważ odznacza się zbliżonymi wyzwaniami rozwojowymi, wspólnymi potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców, m.in. w zakresie rozwoju publicznej infrastruktury, inicjowania i wspierania lokalnej aktywności gospodarczej, zapewnienia wsparcia dla organizacji pozarządowych, prowadzenia działań i tworzenia rozwiązań odpowiadających na procesy demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa (oferta opiekuńcza i wspierająca), rozwoju oferty spędzania czasu wolnego (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz seniorów), aktywizacji społecznej mieszkańców.

Prezentując szczegółowe dane statystyczne (w rozdziale IV) odniesiono je do poszczególnych gmin, aby wykazać spójność obszaru objętego LSR. Spójność obszaru jest jego atutem, pozwoliła na ustalenie zintegrowanych celów odpowiadających na kluczowe potrzeby całego Stowarzyszenia.

Podsumowanie rozdziału II:

Spójność obszaru działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” wynika z następujących uwarunkowań:

- a) przestrzennych – gminy członkowskie tworzą zwarty geograficznie obszar,
- b) przyrodniczych – liczne walory krajobrazowe z wieloma jeziorami, lasami, rzekami, nizinnym i chronionym krajobrazem (m.in. rzeka Warta, obszar Natura 2000, Rezerwat Złota Góra, Rezerwat Kawęczyńskie Brzęki, Goplańsko-Kujawski i Złotogórski obszar chronionego krajobrazu);
- c) historyczno-kulturowych – obszary należące w przeszłości do wspólnego zaboru, liczne obiekty sakralne i folwarczne, wielopokoleniowe tradycje kultywowania walorów dziedzictwa kulturowego;
- d) społecznych – niska gęstość zaludnienia, dominacja osób o narodowości polskiej oraz wyznania katolickiego;
- e) gospodarczych – poziom bezrobocia wyższy niż średnia wojewódzka, typowo rolniczy charakter obszaru, zdecydowana przewaga sektora prywatnego i małych podmiotów gospodarczych, rozwijający się sektor usług.

ROZDZIAŁ III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” jest ważnym dokumentem przygotowanym dla obszaru i lokalnej społeczności, który powstał przy aktywnym jej udziale.

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jest instrumentem skupionym na oddolnym planowaniu i realizowaniu wspólnych działań dla obszaru objętego LSR. Oddolność dokumentu można wypracować poprzez wykorzystywanie partycypacyjnych metod pozyskiwania danych, pomysłów i inicjatyw. Należy w tym miejscu podkreślić, że przygotowywanie strategii ma na celu z jednej strony osiągnięcie spójności wymaganej od tego typu dokumentu, a z drugiej uwzględnienie potrzeb lokalnej społeczności.

Partycypacja to proces polegający na uspołecznieniu podejmowanych decyzji, to współpraca między instytucjami a społecznością lokalną. Udział społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji jest niezwykle ważny. Sprzyja on rozwojowi demokracji, pobudza i integruje dzięki podejmowaniu wspólnych działań na rzecz rozwoju obszaru objętego LSR. Aby zapewnić efektywność i szeroki dostęp mieszkańców do prac nad budową LSR przy każdym etapie prac nad ważnymi zagadnieniami wykorzystano zróżnicowane metody partycypacji społeczności lokalnej. LGD zamierza stosować partycypacyjne metody również na etapie wdrażania LSR.

Proces budowy LSR był realizowany w dwóch kluczowych etapach:

a) Etap I obejmował:

- diagnozę i analizę silnych i słabych stron obszaru,
- określenie celów, przedsięwzięć i wskaźników możliwych do realizacji w ramach LSR.

b) Etap II obejmował:

- opracowanie założeń kryteriów wyboru operacji,
- opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji,
- przygotowanie planu komunikacji w odniesieniu do realizacji LSR.

Przed rozpoczęciem prac nad tworzeniem LSR Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” dokonała szczegółowej analizy społeczności lokalnej, jej składu i najważniejszych podmiotów, której celem było dobranie najtrafniejszych i najbardziej efektywnych metod współpracy.

Grupami docelowymi wyodrębnionymi z analizy społecznej byli: przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych i środowisk społecznych (stowarzyszenia, ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, kluby seniora), sołtysi, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy.

Tak zróżnicowany zakres i skład podmiotów współpracujących z LGD wymógł konieczność zastosowania kilku metod zaangażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR.

W celu zapewnienia partycypacyjnego charakteru LSR ustalono, że w trakcie budowania strategii zostaną wykorzystane następujące narzędzia konsultacji: **spotkania konsultacyjno-warsztatowe, ankietyzacja, arkusz pomysłu, biały wywiad, spotkania fokusowe, forum społeczne, konsultacje.**

Ze względu na efektywność przeprowadzonych działań konsultacyjnych LSR również w przypadku aktualizacji strategii Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” będzie przeprowadzać konsultacje społeczne.

Przy procesie budowy strategii poza konsultacjami społecznymi wykorzystano również wyniki i rekomendacje monitoringu oraz raportu ewaluacyjnego Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, korzystano z doświadczenia swoich członków oraz pracowników LGD, którzy uczestniczyli w realizacji LSR w latach 2007-2013 oraz 2014-2020. Ponadto korzystano z danych ze źródeł statystyki publicznej. Dokument został przygotowany wyłącznie przez przedstawicieli Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” bez udziału żadnych podmiotów zewnętrznych.

Informacja o planowanych spotkaniach konsultacyjno-warsztatowych była rozpowszechniana za pośrednictwem strony internetowej LGD, stron internetowych gmin członkowskich, portalu społecznościowego (Facebook), plakatach rozesłanych do sołtysów z obszaru LGD, imiennych zaproszeń skierowanych do osób i podmiotów z obszaru Stowarzyszenia. Arkusz pomysłu oraz ankieta były dostępne na stronie internetowej LGD oraz profilu LGD na portalu społecznościowym, a także były papierowo rozdysponowane wśród mieszkańców poszczególnych gmin za pośrednictwem Urzędów Gmin.

Zaproszenia do udziału w spotkaniach fokusowych i spotkaniach konsultacyjnych były imiennie kierowane do zaproszonych podmiotów za pośrednictwem poczty elektronicznej lub telefonicznie.

Informacja o forum społecznym oraz konsultacjach elektronicznych była udostępniona na stronie internetowej LGD oraz profilu LGD na portalu społecznościowym.

Tab. nr 5 Narzędzia konsultacji społecznych wykorzystane w pierwszym etapie budowania LSR

Metoda konsultacji	Grupa docelowa	Zakres konsultacji
Spotkania konsultacyjno-warsztatowe	- przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - sołtysi - przedsiębiorcy - mieszkańcy	- analiza potrzeb i potencjału obszaru, - diagnoza potrzeb i problemów społecznych, - określenia celów założeń, kierunków i obszarów wsparcia LSR, - zdefiniowanie grup w niekorzystnej sytuacji występujących na obszarze
Arkusze pomysłu	- przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - sołtysi - przedsiębiorcy - mieszkańcy	- określenie przedsięwzięć i bezpośrednich działań stanowiących sposoby realizacji LSR
Ankietyzacja	- przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - sołtysi - przedsiębiorcy - mieszkańcy	- sposoby i metody realizacji LSR, - kategoryzacja istotnych czynników warunkujących wspieranie inicjatyw w ramach LSR, - zdefiniowanie grup osób w niekorzystnej sytuacji występujących na obszarze, - zakresy tematyczne LSR i formy wsparcia, - priorytety UE a LSR, - działania aktywizacyjne dla mieszkańców
Biały wywiad	Nie dotyczy	- gromadzenie niezbędnych informacji do tworzenia LSR za pomocą ogólnie dostępnych źródeł m.in. baz danych, danych publicznych

Źródło: opracowanie własne

Spotkania konsultacyjno-warsztatowe

Spotkania konsultacyjno-warsztatowe odbyły się w czerwcu 2022 r. na terenie wszystkich siedmiu gmin członkowskich, według poniższego harmonogramu:

- 1) Gmina Koło – 02.06.2022 r.,
- 2) Gmina Kramsk – 06.06.2022 r.,
- 3) Gmina Krzymów – 09.06.2022 r.,
- 4) Gmina Sompolno – 13.06.2022 r.,
- 5) Gmina Wierzbinek – 20.06.2022 r.,

6) Gmina Babiak – 22.06.2022 r.,

7) Gmina Osiek Mały – 23.06.2022 r.

W spotkaniach łącznie wzięły udział 122 osoby, byli to przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych, sołtysi, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy.

Uczestnicy wszystkich spotkań zgodnie stwierdzili, że **silnymi stronami naszego obszaru są** m.in.: duża aktywność społeczna, przejawiająca się w występowaniu wielu organizacji i zrzeszeń zarówno formalnych jak i nieformalnych (stowarzyszenia, kluby sportowe, KGW, OSP), przejawianie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, kultywowanie tradycji lokalnych i dbałość o lokalne dziedzictwo, posiadanie licznych zasobów (przyroda, zabytki, historia, osobliwości krajobrazowe), które mogą stać się ważnymi produktami turystycznymi, występowanie interesujących i atrakcyjnych szlaków turystycznych. Za ważną kwestię uznano lokalne wydarzenia, które świadczą o osobliwości i specyficznym charakterze obszaru.

Za najważniejsze problemy i potrzeby społeczne, przejawiające się w **słabych stronach** uznano: niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę społeczną, w tym turystyczno-rekreacyjną, sportową i kulturalną, słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną (drogową i kanalizacyjną), niska innowacyjność realizowanych działań, występujące bezrobocie, brak odpowiedniego wsparcia dla liderów i animatorów wiejskich, słabe wykorzystanie potencjału turystycznego obszaru, słaby poziom promocji lokalnych zasobów. Mieszkańcy często akcentowali zbyt małą ilość form spędzania wolnego czasu, działalności aktywnych dla mieszkańców, moderowania działalności społecznej.

Podczas wszystkich spotkań konsultacyjno-warsztatowych uznano, że cele i kierunki działania oraz zakresy interwencji w nowej strategii powinny dotyczyć: rozwoju przedsiębiorczości, inwestycji w infrastrukturę społeczną (turystyczno-rekreacyjną, kulturalną, sportową), wspierania i rozwijania usług dla społeczności, wspierania rozwoju organizacji pozarządowych, a także współpracy między nimi oraz aktywizację mieszkańców.

Ważną kwestią w spotkaniach z mieszkańcami była dyskusja nad zagadnieniem **występowania grup w niekorzystnej sytuacji**. Uczestnicy spotkań stwierdzili, że ze względu na czynniki makroekonomiczne (poziom bezrobocia, sytuacja ekonomiczna państwa, rynek pracy) również na obszarze działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” takie grupy występują, zaliczono do nich kobiety. Potwierdzenie faktu, że kobiety stanowią grupę osób w niekorzystnej sytuacji znajdziemy też w danych z Powiatowych Urzędów Pracy, gdzie kobiety stanowią ponad 63% wszystkich bezrobotnych na obszarze.

Arkusze pomysłu

Arkusze pomysłu był narzędziem konsultacyjnym, w którym osoby wypełniające zgłaszały propozycje przedsięwzięć i bezpośrednich działań, za pomocą których mogłaby być realizowana LSR. Arkusze pomysłu skierowane były do przedstawicieli JST, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz mieszkańców. Tak szeroka grupa docelowa zapewniła różnorodność i wielokierunkowość proponowanych w arkuszach inicjatyw.

Do Biura Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” wpłynęło **151 arkuszy pomysłów**, które zawierały projekty zróżnicowanych przedsięwzięć. W głównej mierze dotyczyły one:

- inwestycji w infrastrukturę sportową, turystyczną, rekreacyjną oraz kulturalną;
- aktywizacji i edukacji mieszkańców, w szczególności osób młodych (do 25 r.ż.);
- promocji obszaru i jego zasobów;
- wspierania i rozwoju przedsiębiorczości.

Ankietyzacja

Ankietyzacja mieszkańców została przeprowadzona w okresie czerwiec – wrzesień 2022 r. na grupie **300 osób**. Pytania w ankiecie dotyczyły: sposobów wspierania inicjatyw lokalnych, tematów wiodących w LSR, grup w niekorzystnej sytuacji, najważniejszych projektów podwyższających jakość życia na obszarach wiejskich, działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, sposobów realizacji priorytetów UE w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym.

Za **priorytetowe cele wsparcia** ankietowani uznali: usługi (51%), przedsiębiorczość: zakładanie i rozwój firm, zatrudnienie (47,3 %), ogólnie dostępna infrastruktura publiczna (47,3 %), organizację wydarzeń, imprez, warsztatów dla mieszkańców obszaru LGD (36,6 %), działania dla osób młodych, aktywizujące do działań na rzecz lokalnych społeczności (33,3%).

W opinii ankietowanych mieszkańców do **grup w niekorzystnej sytuacji** należą: osoby po 50 roku życia (51%), osoby młode (wchodzące na rynek pracy) (48,6%) oraz kobiety (22%).

Najważniejszymi **projektami podwyższającymi jakość życia na obszarach wiejskich** wskazanymi przez ankietowanych są: mała infrastruktura rekreacyjna: siłownie plenerowe, place zabaw (91%), zagospodarowanie miejscowości (65,6%), ścieżki rowerowe, szlaki piesze, szlaki tematyczne, edukacyjne (61,6%), budowa, remont lub wyposażenie sal, świetlic wiejskich i klubów (56,6%), organizacja imprez lokalnych i infrastruktura z tym związana (38,6%).

Ankietowani stwierdzili, że Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” powinno wspierać **działania na rzecz powstawania nowych miejsc pracy** na swoim obszarze poprzez: dotacje związane z zakładaniem i rozwijaniem działalności gospodarczej (68%), szkolenia i kursy zawodowe (68%), szkolenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej (41,6%).

Działaniami związanymi z **ochroną środowiska i zmianami klimatycznymi** w LSR Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” wskazanymi przez ankietowanych powinny być: działania bezpośrednio poprawiające stan środowiska (62,3%), działania promujące energię odnawialną (56%), dotacje do rozwiązań proekologicznych w przedsiębiorczości i w inwestycjach publicznych (53,6%).

Jako **wyróżnik wspierania stosowany przez LGD** dla inicjatyw planowanych do realizacji w nowym okresie ankietowani uznali: wspieranie sektora usług na obszarach wiejskich (48%), innowacje (46%), ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym (35%) oraz wspieranie udziału młodzieży w działaniach LGD (35%).

Biały wywiad

Pracownicy Biura LGD przeanalizowali informacje dostępne z ogólnie dostępnych źródeł m.in. baz danych, danych publicznych pod kątem ich wykorzystania przy tworzeniu treści LSR.

Tab. nr 6 Narzędzia konsultacji społecznych wykorzystane w drugim etapie budowania LSR

Metoda konsultacji	Grupa docelowa	Zakres konsultacji
Spotkania fokusowe	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - przedsiębiorcy 	<ul style="list-style-type: none"> - główne założenia kryteriów wyboru operacji realizowanych w ramach LSR - zasady aktualizacji LSR - zasady bieżącego monitorowania i ewaluacji końcowej LSR - główne zasady tworzenia planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR
Forum społeczne	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - sołtysi - przedsiębiorcy - mieszkańcy 	<ul style="list-style-type: none"> - główne założenia kryteriów wyboru operacji realizowanych w ramach LSR - zasady bieżącego monitorowania i ewaluacji końcowej LSR
Spotkania konsultacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - założenia kryteriów wyboru operacji - zasady bieżącego monitorowania i ewaluacji końcowej LSR - zasady aktualizacji LSR - projekt planu komunikacji

Konsultacje	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawiciele JST - przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej - przedstawiciele placówek oświatowych - przedstawiciele organizacji pozarządowych i środowisk społecznych - sołtysi - przedsiębiorcy - mieszkańcy 	<ul style="list-style-type: none"> - propozycja celów, przedsięwzięć i wskaźników - projekt budżetu LSR - zasady bieżącego monitorowania i ewaluacji końcowej LSR - główne założenia planu komunikacji w odniesieniu do realizacji LSR
-------------	---	--

Zródło: opracowanie własne.

Spotkania fokusowe

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” w ramach procesu budowy LSR zorganizowało dwa spotkania fokusowe, które odbyły się 26.09.2022 r., łącznie udział w nich wzięło 36 osób.

Uczestnikami pierwszego spotkania fokusowego byli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej oraz placówek oświatowych, natomiast w drugim spotkaniu fokusowym udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk społecznych i przedsiębiorcy.

Podczas obu spotkań uczestnicy zgodnie stwierdzili, że LSR powinna skupiać się na działaniach związanych z przedsiębiorczością – umożliwiać powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, jak również wspierać rozwój istniejących przedsiębiorstw, wspierać rozwój infrastruktury społecznej (turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej), aktywizować i edukować mieszkańców, a także wspierać i rozwijać sektor usług dla społeczności lokalnej.

W opinii uczestników fokusów realizacja wszystkich działań będzie miała pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną obszaru (poprawa atrakcyjności rynku pracy, możliwy spadek bezrobocia), estetykę i wizerunek wsi oraz przyczyni się do większego zaangażowania mieszkańców w życie lokalnych społeczności.

Niewątpliwie istotnym zagadnieniem obu fokusów była kwestia grup w niekorzystnej sytuacji. Większość uczestników, posiłkując się danymi i charakterystyką lokalnego środowiska przyznała, że do grup w niekorzystnej sytuacji na obszarze należy zaliczyć kobiety.

Forum społeczne

Forum społeczne odbyło się 28.09.2022 r. i było skierowane do przedstawicieli JST, ośrodków pomocy społecznej, placówek oświatowych organizacji pozarządowych i środowisk społecznych, sołtysów, przedsiębiorców oraz mieszkańców obszaru działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”.

Podczas trwania spotkania zostały przedstawione zebranych założenia kryteriów wyboru operacji, realizowanych w ramach LSR oraz założenia procedury monitoringu i ewaluacji, które zostały opracowane przez Biuro LGD.

Uczestnicy forum społecznego aktywnie zgłaszali swoje uwagi i postulaty do tego dokumentu, sygnalizując m. in. że istotnym elementem kryteriów wyboru powinny być zagadnienia związane z precyzyjną definicją innowacyjności projektów, ochroną środowiska, jak również umożliwienie objęcia wsparciem w kryteriach osób z grup w niekorzystnej sytuacji, postulowano również, aby kryteria były jasne i sprawiedliwe dla wszystkich zainteresowanych.

W kwestii efektywnego monitoringu i ewaluacji postępów wdrażania strategii uczestnicy wypracowali wspólne stanowisko mówiące o tym, że najważniejszym podmiotem odpowiedzialnym za kwestie monitoringu i ewaluacji powinno być Biuro LGD, które powinno ściśle współpracować ze wszystkimi Beneficjentami i na bieżąco kontrolować postęp w realizacji zapisów LSR.

Spotkania konsultacyjne

W spotkaniach konsultacyjnych, które odbyły się 10.05.2023 r. udział wzięli przedstawiciele JST oraz ośrodków pomocy społecznej (łącznie 18 osób).

Zebranych przedstawiono do analizy założenia kryteriów wyboru operacji, procedur dotyczących monitorowania, ewaluacji i aktualizacji LSR oraz planu komunikacji.

Uczestnicy spotkań wypracowali w trakcie trwania spotkania uwagi, które skupiały się na poniższych kwestiach:

- jasność i transparentność założeń kryteriów oraz procedur,
- precyzyjna definicja innowacyjności,
- uwzględnienie w kryteriach zagadnień związanych z ochroną środowiska i wsparciem grup osób w niekorzystnej sytuacji,
- odpowiednie skonstruowanie planu komunikacji dla jak najszerzej grupy odbiorców,
- uwzględnienie w zapisach LSR efektywnych narzędzi monitoringu i ewaluacji wdrażania założeń strategii,
- uwzględnienie w procesie aktualizacji LSR konsultacji społecznych,
- skupienie się na działaniach związanych z opieką społeczną i wspieraniem grup w niekorzystnej sytuacji na faktycznie istniejących problemach społecznych (w szczególności w ramach działań wspieranych z EFS+).

Konsultacje

Dla wszystkich zainteresowanych wzięciem aktywnego udziału w pracach na budowę LSR, zarówno dla tych, którzy brali już w nich udział, jak również dla tych, którzy nie mieli takiej możliwości Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” umożliwiła zapoznanie się w Biurze LGD z projektem LSR oraz Planu komunikacji. Konsultacje ww. projektów trwały w okresie 24-31.05.2023 r., w tym czasie każdy z zainteresowanych za pomocą udostępnionego przez pracowników Biura formularza, mógł zgłosić swoje uwagi do udostępnionego projektu LSR oraz projektu planu komunikacji.

W ramach tej formy konsultacji do Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”, wpłynęła sugestia dotycząca Planu Komunikacji, który według autora sugestii powinien być odpowiednio zróżnicowany i złożony, tak, aby swoim zasięgiem i efektywnością oddziaływania dotarł do jak największej grupy potencjalnych odbiorców.

Tab. nr 7 Analiza przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji

Metoda konsultacyjna	Wnioski z konsultacji	Przyjęcie lub odrzucenie wniosku z konsultacji
Spotkania konsultacyjno-warsztatowe	- silne strony: duża aktywność społeczna, postawy przedsiębiorcze wśród mieszkańców, kultywowanie tradycji i dbałość o lokalne dziedzictwo, liczne zasoby, lokalne wydarzenia	Przyjęto
	- słabe strony i problemy społeczne: niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, słabo rozwinięta infrastruktura techniczna, niska innowacyjność w realizowanych działaniach z obszaru, występujące bezrobocie, brak wsparcia dla liderów i animatorów wiejskich	Przyjęto
	- kierunki działania i zakresy interwencji: rozwój przedsiębiorczości, inwestycje w infrastrukturę społeczną, wspieranie sektora usług dla społeczności i aktywizacja mieszkańców	Przyjęto
	- grupy w niekorzystnej sytuacji: kobiety	Przyjęto
Arkusze pomysłu	-propozycje przedsięwzięć i bezpośrednich działań: inwestycje w infrastrukturę sportową, turystyczną, rekreacyjną i kulturalną, wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, aktywizacja i edukacja mieszkańców, promocji obszarów i jego zasobów	Przyjęto
Ankietyzacja	- sposoby wspierania inicjatyw lokalnych: wspieranie i zakładanie działalności gospodarczej, rozwój niekomercyjnej infrastruktury publicznej, organizacja wydarzeń, imprez, warsztatów dla mieszkańców, wzmacnianie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych, inicjowanie działań dla osób młodych	Przyjęto

	- tematy wiodące w LSR: tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy, wspieranie grup osób w niekorzystnej sytuacji, innowacyjność, ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, podwyższanie jakości życia na obszarach wiejskich poprzez inwestycje i aktywizację mieszkańców, wspieranie działań związanych z ochroną środowiska i przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym	Przyjęto
	- grupy w niekorzystnej sytuacji: kobiety	Przyjęto
Spotkania fokusowe	- tematy wiodące LSR: wspieranie przedsiębiorczości, wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej, aktywizacja i edukacja mieszkańców, wspieranie i rozwój sektora usług dla społeczności lokalnej	Przyjęto
Forum społeczne	- uwzględnienie w kryteriach wyboru zagadnień związanych z innowacyjnością, ochroną środowiska, wsparciem grup osób w niekorzystnej sytuacji	Przyjęto
	- kluczowa rola Biura LGD jako podmiotu odpowiedzialnego za kwestie monitoringu i ewaluacji LSR	Przyjęto
Spotkania konsultacyjne	- jasność i transparentność kryteriów wyboru oraz procedur	Przyjęto
	- precyzyjna definicja innowacyjności	Przyjęto
	- uwzględnienie w kryteriach zagadnień związanych z ochroną środowiska i grupami w niekorzystnej sytuacji	Przyjęto
	- efektywne narzędzia monitoringu i ewaluacji - uwzględnienie w procesie aktualizacji LSR konsultacji społecznych	Przyjęto
Konsultacje	- odpowiednie zróżnicowanie planu komunikacyjnego, tak aby swoim zasięgiem i efektywnością oddziaływania do jak największej grupy potencjalnych odbiorców	Przyjęto

Źródło: opracowanie własne

Podstawą aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju będą m.in.:

- wyniki bieżącego monitoringu i ewaluacji,
- wnioski, uwagi, pomysły, inicjatywy zgłoszone przez formularz kontaktowy umieszczony na stałe na stronie internetowej LGD,
- zmiany przepisów prawa lub wytycznych,
- zalecenia pokontrolne.

Zmiany LSR będą konsultowane z lokalną społecznością przed ich zatwierdzeniem. Propozycje zmian wychodzące od mieszkańców, wnioskodawców, beneficjentów, członków LGD (złożone za pośrednictwem ww. formularza) będą szczegółowo analizowane przed ich przyjęciem lub odrzuceniem. Zmiany LSR wynikające ze zmiany przepisów prawa lub wytycznych oraz z zaleceń pokontrolnych nie wymagają konsultacji społecznych.

Na każdym etapie prac nad opracowaniem LSR Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” spełniło obowiązek informacyjny i rozpowszechniało informację o pomocy otrzymanej z EFRROW, zgodnie z warunkami określonymi w Księdze wizualizacji znaku Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W trakcie tworzenia LSR Stowarzyszenie uwzględniało zasady horyzontalne określone w art. 9 Rozporządzenia 2021/1060, w tym:

- a) poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- b) zasady równości kobiet i mężczyzn,
- c) zasad równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnością,

- d) zgodności działań z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 TFUE oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czyn poważnych szkód”.

Zasady te stosowane będą również w trakcie wdrażania LSR.

Praca nad Lokalną Strategią Rozwoju to nie tylko jej napisanie, ale również wieloletni proces jej wdrażania. Jest to dokument bardzo dynamiczny, zmieniający się w czasie i odpowiadający na bieżące potrzeby obszaru nim objętego. Stowarzyszenie będzie stale monitorować postępy realizacji poszczególnych przedsięwzięć i wskaźników. Aby móc realizować LSR w sposób partycypacyjny LGD będzie w ciągłym kontakcie ze społecznością lokalną.

Proces wdrażania LSR wymaga ciągłej współpracy członków Stowarzyszenia. Polega ona na wspieraniu i rozwijaniu inicjatyw społecznych, podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków rozwoju oraz realizacji konkretnych działań na rzecz społeczności lokalnej. Członkowie Stowarzyszenia udzielają się w nim poprzez aktywny udział w Walnych Zebraniach Członków, uczestniczą w szkoleniach, warsztatach, wyjazdach studyjnych. Komunikacja z członkami Stowarzyszenia odbywa się telefonicznie, za pomocą poczty elektronicznej, poprzez stronę internetową i portal społecznościowy.

W zakresie informowania szerszej społeczności o strategii oraz mobilizowania biernych dotychczas interesariuszy do realizacji strategii LGD zamierza brać udział w wydarzeniach skierowanych do mieszkańców organizowanych w poszczególnych gminach poprzez stoiska informacyjne. Ponadto zintensyfikowane zostaną działania informacyjno-promocyjne na profilu społecznościowym LGD. Podjęta zostanie współpraca z mediami lokalnymi, która zapewni propagowanie informacji nt. podejmowanych w ramach LSR działań (nabory wniosków, szkolenia, warsztaty, realizowane projekty) zarówno przed, jak i po ich realizacji w formie notatki prasowej. Zintensyfikowanie działań informacyjnych w mediach przełoży się na wzrost zainteresowania organizacją i zachęci społeczność do wspólnego udziału w realizacji LSR. Zgodnie z Planem komunikacji przed każdym naborem informacja pojawi się w mediach lokalnych, na stronach internetowych LGD i gmin członkowskich oraz profilu LGD w mediach społecznościowych – celem dotarcia do jak największej liczby potencjalnych beneficjentów.

Patrząc długofalowo na proces wdrażania LSR Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” będzie zachęcało do współpracy lokalną społeczność poprzez umożliwienie im zgłaszania nowych inicjatyw/pomysłów, które będą mogły być realizowane w ramach LSR. LGD będzie weryfikowała zgłoszone uwagi, propozycje/pomysły, a o wyniku ich analizy wraz z uzasadnieniem będzie informowała osoby i podmioty zgłaszające inicjatywy za pośrednictwem poczty elektronicznej.

ROZDZIAŁ IV. ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU LSR

IV.1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR

Na podstawie wyników diagnozy obszaru (pochodzących z analizy danych zastanych, ankietyzacji i spotkań konsultacyjno-warsztatowych) sporządzono dla obszaru LGD analizę potrzeb i potencjału LSR, która identyfikuje problemy występujące na obszarze LGD oraz możliwości do wykorzystania potencjału i zasoby, które pozwolą na zmniejszenie lub zniwelowanie występującego problemu.

W analizę potrzeb i potencjału LSR została bezpośrednio zaangażowana lokalna społeczność. Sporządzono ją w sposób trójstopniowy (opisany poniżej oraz w rozdziale III), a w procesie tym brali udział przedstawiciele wszystkich trzech sektorów, na których oparte jest działanie LGD (sektora społecznego, publicznego i gospodarczego). Analiza została określona w następujących etapach:

- **etap I:** próbne określenie składników analizy na warsztatach roboczych, analiza danych zastanych i danych zebranych podczas białego wywiadu, dyskusja z uczestnikami warsztatów. Na tym etapie sporządzono roboczą wersję analizy potrzeb i potencjału, będącą materiałem wyjściowym do dalszych konsultacji;
- **etap II:** dyskusja społeczna przeprowadzona na spotkaniach konsultacyjno-warsztatowych, w ramach której jednym z elementów była weryfikacja wstępnej analizy (z etapu I) przez mieszkańców obszaru, co dało możliwość przypisania wagi poszczególnym składnikom analizy; mieszkańcy wypowiedzieli się też w ankiecie, co do składowych elementów analizy dla obszaru LGD, w wyniku czego dokonano korekt w zapisach; składali również arkusze pomysłu, co pozwoliło na weryfikację wstępnych celów, przedsięwzięć i działań zawartych w LSR;

- **etap III:** wykorzystanie danych wynikowych ze spotkań z mieszkańcami, ankietyzacji i arkuszy pomysłów (z etapu II) oraz dodatkowa dyskusja nad tymi wynikami podczas warsztatów roboczych zespołu LSR oraz spotkań fokusowych dedykowanych odpowiednio JST (fokus 1) i organizacjom pozarządowym i przedsiębiorcom (fokus 2); uporządkowanie wyników w formie ostatecznej analizy potrzeb i potencjału LSR; na tym etapie określono najważniejsze składniki analizy.

Realizacja ww. etapów na drodze do ostatecznej formy analizy dała pewność, co do uwzględnienia w tej analizie rekomendacji, uwag i opinii lokalnej społeczności. Dokładny przebieg prac opisany został w rozdziale III LSR „Partycypacyjny charakter LSR”. Opisanie w rozdziale II LSR „Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR” elementy, które w szczególny sposób charakteryzują obszar realizacji LSR, a także wyniki konsultacji społecznych opisanych powyżej, stały się podstawą sporządzenia analizy potrzeb i potencjału przedstawionej w poniższej tabeli.

Tab. nr 8 Analiza potrzeb i potencjału obszaru LSR

Problem	Potencjały/zasoby	Wyzwania
1. Braki w usługach na obszarach wiejskich m.in. w zakresie kultury, zdrowia, rehabilitacji, społeczne, opiekuńcze, towarzyszenia, rzemieślnicze	1. Rozwijający się sektor usług (głównie w większych miejscowościach)	1. Tworzenie nowych miejsc pracy i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości
2. Bezrobocie powyżej średniej wojewódzkiej	2. Przedsiębiorcza społeczność	2. Wsparcie rozwoju usług
3. Nieatrakcyjny rynek pracy	3. Dogodne położenie komunikacyjne	3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej
4. Mała ilość zakładów pracy oferujących zatrudnienie	4. Doświadczenie gmin w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł zewnętrznych i realizacji projektów z dofinansowaniem UE	4. Przedsięwzięcia w obszarze infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej
5. Niekorzystna sytuacja kobiet na rynku pracy (grupa w niekorzystnej sytuacji)	5. Liderzy wiejscy będący inicjatorami działań	5. Zwiększenie liczby działań przeznaczonych dla liderów wiejskich oraz organizacji pozarządowych
6. Mała liczba podmiotów działających w branży turystycznej i okołoturystycznej	6. Zasoby naturalne: rzeki Warta i Noteć, lasy, tereny wałów rzecznych, jeziora	6. Zwiększenie liczby działań skierowanych do ludzi młodych, organizacja wyjazdów, warsztatów, zajęć
7. Negatywne cechy mieszkańców: słomiany zapał, niechęć do zmian i podejmowania wyzwań	7. Występowanie szlaków turystycznych i pielgrzymkowych	7. Zwiększenie liczby działań skierowanych do seniorów (osoby powyżej 60 r.ż.), organizacja wyjazdów, warsztatów, zajęć
8. Braki w infrastrukturze turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej	8. Organizacja wydarzeń lokalnych	8. Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego poprzez organizację wydarzeń lokalnych, warsztatów itp.
9. Słabe wykorzystanie walorów i atrakcji turystycznych	9. Aktywność ruchowa i hobbystyczna mieszkańców i organizacji	9. Podjęcie działań wzmacniających współpracę między różnymi podmiotami z obszaru LGD
10. Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do	10. Kulturowanie tradycji lokalnych i dbałość o lokalne dziedzictwo	10. Wsparcie doposażenia
	11. Działalność podmiotów zajmujących się problematyką	

współpracy na wielu płaszczyznach	społeczną (np. OPS, CUS, WTZ, spółdzielnie socjalne)	podmiotów działających w sferze kultury
11. Niska aktywność organizacji pozarządowych, małe umiejętności ubiegania się o finansowanie działań i rozliczania projektów	12. Opracowane i wdrożone kwesty	11. Podjęcie działań podwyższających wiedzę dot. innowacji
12. Mało zróżnicowana oferta dotycząca sposobów spędzania czasu wolnego	13. Aktywnie działające podmioty działające w sferze kultury (ośrodki kultury, biblioteki, zespoły, orkiestry)	12. Zwiększenie dostępności do usług społecznych
13. Niewielkie zaangażowanie młodzieży w życie społeczne	14. Zainteresowanie innowacyjnością w działalności NGO	
14. Niski stopień wykorzystania sal wiejskich na rzecz inicjatyw lokalnych (braki w wyposażeniu, brak organizatora działań)	15. Rosnąca liczba NGO na obszarze LGD	
15. Niedostatecznie wyposażone w sprzęt i stroje zespoły, orkiestry	16. Duża aktywność społeczna wśród mieszkańców	
16. Mała liczba innowacyjnych inicjatyw na obszarze LGD		
17. Brak odpowiedniego wsparcia dla liderów i animatorów wiejskich		

Kwestie wskazane w powyższej analizie zostaną szczegółowo omówione w ramach kluczowych problemów społeczno-gospodarczych, jakie zostały objęte diagnozą.

IV.1.1. Dane ogólne

Łączna powierzchnia „Wielkopolski Wschodniej” to 83 318 ha, co stanowi ok. 2,7 % powierzchni województwa wielkopolskiego.

Opisywany obszar charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia, która wynosi średnio 72 osoby na km², co jest wartością niższą od średniej dla kraju (122 os./km²) i województwa (118 os./km²). Niska gęstość zaludnienia ma negatywny wpływ na koszty jednostkowe utrzymania infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej.

Obszar Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” posiada bardzo korzystne połączenia komunikacyjne – bliskość autostrady A2, przebiegające drogi wojewódzkie nr 263, 266, 269, 270, jak również geograficzne – bliskość dużych aglomeracji miejskich (Konin, Koło, Poznań, Kalisz, Łódź, Bydgoszcz, Toruń), które mogą stanowić potencjalne rynki zbytu i sprzedaży, klientów oraz sferę działań promocyjnych LGD.

W bliskim otoczeniu obszaru działają ważne ośrodki edukacyjne (m.in. Akademia Nauk Stosowanych w Koninie, Wyższa Szkoła Kadr Menadżerskich, Wyższa Szkoła Pedagogiczno-Techniczna, Wydziały Zamiejscowe: Wyższej Szkoły Kupieckiej w Łodzi, Wyższej Szkoły Umiejętności Społecznych w Poznaniu), które wspierają rozwój nowoczesnych technologii informatycznych, umożliwiają samokształcenie i zwiększają dostęp do edukacji i związany z ogólną tendencją wzrostu popytu na zdobywanie wiedzy i umiejętności.

Obszar Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” znajduje się w bliskiej odległości od Sanktuarium Maryjnego w Licheniu, a przez teren LGD przebiegają również inne szlaki pielgrzymkowe i turystyczne.

IV.1.2. Demografia

Obszar „Wielkopolski Wschodniej” na dzień 31.12.2020 roku liczył 58 479 mieszkańców. W strukturze mieszkańców można zaobserwować niewielką przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, która wynosi 95 osób. Udział ludności obszaru „Wielkopolska Wschodnia” w ogólnej liczbie ludności województwa wielkopolskiego wynosi 1,6 %.

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na przyszły stan rynku pracy są uwarunkowania demograficzne, a spośród nich zwłaszcza struktura ludności ze względu na wiek.

Tab. nr 9 Ludność według ekonomicznych grup wieku na obszarze LSR, wg stanu na 31.12.2020 r.

Lp.	Gmina	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w liczbie mieszkańców
1.	Babiak	7 574	1206	4855	1513	35,90%
2.	Koło	7 867	1390	5043	1434	35,90%
3.	Kramsk	11 495	2008	7510	1977	34,80%
4.	Krzymów	8 152	1473	5290	1389	35,10%
5.	Osiek Mały	6 160	1123	3984	1053	35,30%
6.	Sompolno	10 229	1699	6594	1936	35,50%
7.	Wierzbiniek	7 002	1195	4496	1311	35,80%
ŚREDNIA/SUMA		58 479	10 094	37 772	10 613	35,50%

Zródło: Główny Urząd Statystyczny

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli można zauważyć, że zdecydowana większość społeczeństwa (blisko 65%) stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które przez najbliższy czas będą aktywne na rynku pracy. Ze względu na strukturę ludności obszarowi LGD nie grozi w najbliższym okresie gwałtownie postępujący proces „starzenia się społeczeństwa”. Niepokojącym jest jednak fakt, że liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się, ma to związek z ogólnokrajową tendencją niskiego przyrostu naturalnego. Aby temu zapobiec konieczne jest zastosowanie systemowych rozwiązań dla ludzi młodych w celu zapewnienia stabilności systemu społeczno-gospodarczego, również na poziomie lokalnym. Koniecznym jest również zapewnienie rozbudowy sektora usług dedykowanego osobom w wieku poprodukcyjnym (stanowiącym obecnie ponad 18% społeczeństwa). Dużym wyzwaniem dla społeczeństwa obszaru LGD będzie kwestia utrzymania coraz większej grupy osób starszych przez malejącą grupę ludzi w wieku produkcyjnym, dlatego na poziomie lokalnym warto zastosować odpowiednie narzędzia temu przeciwdziałające, np. pobudzać przedsiębiorczość i aktywność ekonomiczną na obszarze. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do maksymalizacji wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego.

IV.1.3. Charakterystyka gospodarki i przedsiębiorczości.

Obszar LGD stanowią gminy o typowo rolniczym charakterze, zauważalne jest silne rozdrobnienie gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne. Znikoma na obszarze jest liczba dużych gospodarstw przemysłowych, dzięki czemu prowadzone rolnictwo jest zdrowe i ma szansę konkurować z innymi podmiotami na rynku i wychodzić naprzeciw rozwijającej się tendencji na zdrową żywność i zdrowy tryb życia.

Na lokalnym rynku brakuje podmiotów gospodarczych zajmujących się przetwórstwem produktów żywnościowych pochodzenia rolniczego i wprowadzaniem ich na rynek, może to mieć związek z niechęcią do zmian i podejmowania wyzwań, słabą mobilnością i tzw. „słomianym zapałem” mieszkańców.

Od niedawna można zaobserwować pojedyncze inicjatywy wśród przedsiębiorców dotyczące działań na rzecz powstawania marki produktu lokalnego z branży ogrodniczo-sadowniczej (projekt SADY SOMPOLNA). Jest to dobry prognostyk na przyszłość, ponieważ brakuje na obszarze podejmowanych inicjatyw wspólnych. Wykorzystując i analizując ciekawe rozwiązania i doświadczenia innych regionów kraju również na obszarze LGD duże szanse upatruje się w produkcji lokalnym, który może stanowić klucz do poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Tab. nr 10 Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach członkowskich LGD

Gmina		2013	2020
Babiak	Ogółem	415	493
	w tym sektor prywatny	399	477
Koło	Ogółem	511	658
	w tym sektor prywatny	498	641
Kramsk	Ogółem	707	1054
	w tym sektor prywatny	683	1038
Krzymów	Ogółem	596	808
	w tym sektor prywatny	583	796
Osiek Mały	Ogółem	408	499
	w tym sektor prywatny	396	489
Sompolno	Ogółem	717	944
	w tym sektor prywatny	687	910
Wierzbiniek	Ogółem	283	443
	w tym sektor prywatny	267	428

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na podstawie danych przedstawionych w tabeli zauważalna jest tendencja wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na obszarze LGD,.

Zdecydowana większość wszystkich podmiotów gospodarczych, bo ponad 97% należy do sektora prywatnego. Są to głównie przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, co świadczy o fakcie, że na obszarze LGD występuje przedsiębiorcza społeczność.

Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych jest związana z rozwijającym się sektorem usług na obszarze LGD, jednakże sektor ten nie jest jeszcze na tyle rozwinięty, aby zaspokoić potrzeby zgłaszane przez mieszkańców obszaru. Zapotrzebowanie na usługi wynika z tendencji wielofunkcyjnego rozwoju wsi, również w zakresie drobnej przedsiębiorczości.

Przedsiębiorcy z obszaru działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” mają świadomość o wysokim stopniu konkurencyjności występującym na rynku, lecz tylko nieliczni z nich wykorzystują nowoczesne technologie i wprowadzają innowacyjne rozwiązania w celu rywalizacji z produktami i usługami o lepszym stosunku jakości do ceny konkurencyjnych podmiotów z innych regionów, które posiadają już rozpoznawalną markę, specjalizują się w konkretnych produktach i usługach, jak również są lepiej wypromowane niż nasz obszar (np. kotły pleszewskie, deska barlinecka itp.).

Barierami utrudniającymi rozwój i podnoszenie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców są ograniczone oferty i możliwości finansowania lokalnych inwestycji, słaba infrastruktura dróg lokalnych, tanie produkty o niskiej jakości z zagranicy, które niszczą rynek. Aby temu zapobiec należy wprowadzić odpowiednie mechanizmy wsparcia dla przyszłych i istniejących przedsiębiorców. Szansą na to może być dostępność funduszy UE, które mogą w pozytywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną obszaru i lokalną przedsiębiorczość oraz mogą sprzyjać w tworzeniu nowych miejsc pracy, w tym również dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (z grup w niekorzystnej sytuacji).

Na obszarze LGD występuje bardzo mało podmiotów gospodarczych działających w sferze turystycznej i okołoturystycznej, co ma związek z niską znajomością obszaru wśród turystów z innych regionów, jak również z postępującą utratą charakteru wiejskiego pod wpływem bliskości dużych aglomeracji miejskich jakimi są miasta: Koło i Konin. Szybki rozwój sieci komunikacyjnych i informatycznych, postępująca globalizacja oraz inne zmiany o charakterze ponadlokalnym stopniowo doprowadzają do zmian kulturowych związanych z wypieraniem tradycji i lokalności obszarów wiejskich. Negatywny wpływ na rozwój turystyki wiejskiej mają również niekorzystne

zmiany klimatyczne i środowiskowe; w tym zanieczyszczenia pochodzące z sąsiednich regionów oraz zmiany krajobrazowe (związane m.in. z działalnością kopalni odkrywkowej), braki w infrastrukturze turystycznej (ścieżki, szlaki rowerowe), które ograniczają możliwość potencjału turystycznego obszaru, znaczne zniszczenie zabytków i innych obiektów, które mogłyby stanowić atrakcje turystyczne. Negatywnym elementem jest również niewystarczająca promocja walorów turystycznych i możliwości spędzania wolnego czasu na obszarze LGD oraz mała liczba produktów lokalnych

Obszar działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” posiada bardzo bogate zasoby, które w przyszłości mogą stać się produktami turystycznymi, zaliczyć do nich możemy m.in.: rzekę Wartę i inne zbiorniki wodne, rezerваты przyrody („Kawęczyńskie Brzęki”, „Złota Góra”), chronione obszary krajobrazowe („Goplańsko-Kujawski” i „Złotogórski”), obszar NATURA 2000 („Dolina Środkowej Warty”) oraz tereny przemysłowe i zdegradowane, które w doskonały sposób nadają się do zagospodarowania do celów aktywnej turystyki lub przedsiębiorczości. Odpowiedniemu wykorzystaniu tych zasobów sprzyja ogólna tendencja wzrostu zapotrzebowania na usługi związane z turystyką, sportem i rekreacją.

Dodatkowymi atutami sprzyjającymi rozwojowi turystyki wiejskiej i promocji obszaru LGD są bardzo bogate zasoby dziedzictwa lokalnego oraz wzrastająca świadomość ekologiczna i dbałość o środowisko przez mieszkańców.

Zauważalnym na obszarze LGD jest bardzo słaby rozwój podmiotów ekonomii społecznej, który w znaczny sposób ogranicza możliwość zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (pochodzących z grup w niekorzystnej sytuacji). W chwili obecnej funkcjonują 4 podmioty ekonomii społecznej: 1 na terenie gminy Kramsk, 1 na terenie gminy Krzymów oraz 2 na terenie gminy Sompolno.

IV.1.4. Rynek pracy

Lokalny rynek pracy charakteryzuje się stosunkowo niewielkimi rozmiarami. Najważniejszy wpływ na zatrudnienie na obszarze LGD mają sąsiadujące duże aglomeracje miejskie w postaci miast Koło i Konin, przedsiębiorstwa z sektora energetyczno-przemysłowego działające w regionie (m.in.: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A., FUGO Sp. z o.o., Gränges Konin S.A., Sanitec, Saint Gobain, OSM Koło). Znaczna część mieszkańców czerpie swoje dochody z prowadzonych indywidualnie gospodarstw rolnych lub poprzez zatrudnienie w mniejszych przedsiębiorstwach istniejących na rynku.

Na obszarze zauważalne są silne migracje ludności w kierunku sąsiednich dużych aglomeracji miejskich oraz zagraniczne, które są związane z poszukiwaniem lepszych warunków zatrudnienia i pracy. Ma to negatywny wpływ związany z odpływem wykwalifikowanej siły roboczej z terenu działania LGD, co może doprowadzić do spowolnienia gospodarczego poprzez brak odpowiednich kandydatów do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Obszar działania LGD charakteryzuje się wyższym niż średnia wojewódzka poziomem bezrobocia, który wpływa w negatywny sposób na sytuację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (należących do grup w niekorzystnej sytuacji). Stopa bezrobocia według stanu na dzień 31.12.2020 r. w powiecie kolskim wynosiła 4,7 %, a w powiecie konińskim 9,7 % i była wyższa od średniej dla województwa wielkopolskiego – 3,7 %

Tab. nr 11 Liczba i struktura bezrobotnych na obszarze LGD

Gmina		2013	2020
Babiak	Ogółem	554	129
	Kobiety	336	87
	Osoby młode do 25 r. ż.	185	39
	Osoby powyżej 60 r. ż.	5	2
Koło	Ogółem	386	118
	Kobiety	237	82
	Osoby młode do 25 r. ż.	108	24
	Osoby powyżej 60 r. ż.	5	1
Kramsk	Ogółem	873	452
	Kobiety	476	265
	Osoby młode do 25 r. ż.	209	80
	Osoby powyżej 60 r. ż.	12	12

Krzymów	Ogółem	528	248
	Kobiety	287	163
	Osoby młode do 25 r. ż.	136	47
	Osoby powyżej 60 r. ż.	12	10
Osiek Mały	Ogółem	386	109
	Kobiety	232	74
	Osoby młode do 25 r. ż.	148	24
	Osoby powyżej 60 r. ż.	3	2
Sompolno	Ogółem	764	382
	Kobiety	437	247
	Osoby młode do 25 r. ż.	213	66
	Osoby powyżej 60 r. ż.	9	11
Wierzbinek	Ogółem	540	319
	Kobiety	292	191
	Osoby młode do 25 r. ż.	213	77
	Osoby powyżej 60 r. ż.	6	13

Źródło: PUP Koło, PUP Konin

Na podstawie danych w tabeli można zauważyć, że poziom bezrobocia zmienił się w znaczny sposób i maleje.

Charakteryzując bezrobocie na obszarze LGD można z łatwością zauważyć, że największy problem dotyczy kobiet, które stanowią 63,1 % wszystkich. Niepokojącym jest również fakt wysokiego poziomu bezrobocia wśród ludzi młodych, który wynosi 20,3 %.

Powyższe dane statystyczne w sposób jednoznaczny pokrywają się z konsultacjami społecznymi prowadzonymi z mieszkańcami obszaru, podczas dyskusji o problemie grup w niekorzystnej sytuacji zdecydowana większość propozycji dotyczyła właśnie kobiet, osób młodych do 25 roku życia oraz osób powyżej 60 roku życia.

IV.1.5. Sektor społeczny

Obszar działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” jest bogaty w organizacje pozarządowe i środowiska społeczne, które dają możliwość szerokiego społecznego zaangażowania mieszkańców w różne inicjatywy i przedsięwzięcia.

Niewątpliwie ważną rolę w lokalnych społecznościach pełnią liderzy wiejscy, którzy mają istotny wpływ na rozwój lokalny i mobilizowanie mieszkańców do wspólnych działań i przedsięwzięć. Niekiedy w znaczny sposób stanowią o potencjale i aktywności całej organizacji, w której działają. Zaliczyć do nich możemy m.in.: sołtysów, przedstawicieli OSP, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, klubów seniora, organizacji i grup nieformalnych.

Mieszkańcy i organizacje z obszaru prowadzą aktywną działalność sportową, społeczną i kulturalną. Z łatwością można zaobserwować wysoki potencjał umiejętności rękodzielniczych, które są przekazywane z pokolenia na pokolenie. Staranne kultywowanie rękodzielnictwa na obszarze jest związane z ogólnokrajową tendencją związaną z rozwojem rzemiosła oraz modą na produkty wykonane metodą tradycyjną. Dziedzictwo lokalne obszaru LGD stało się bardzo powszechne poprzez kultywowanie tradycji z nim związanych w większości placówek oświatowych i organizacjach społecznych.

IV.1.6. Problemy społeczne

Wśród podstawowych problemów społecznych, sygnalizowanych podczas konsultacji społecznych, które dotyczą obszar funkcjonowania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” należy zaliczyć:

- poziom bezrobocia wyższy od średniej wojewódzkiej i związanej z tym negatywną sytuację ekonomiczną obszaru, ubożenie społeczeństwa;
- niewystarczającą infrastrukturę społeczną (sportową, rekreacyjną, kulturalną);
- niewielkie zaangażowanie osób młodych w życie lokalnych społeczności (działania społeczne, wolontariat);
- słabe wykorzystanie sal wiejskich w celu rozwoju i promocji inicjatyw i działań lokalnych;

- niewystarczająco zróżnicowana oferta atrakcji w czasie wolnym;
- nieodpowiednia informacja i promocja przedsięwzięć i inicjatyw kulturalnych wśród mieszkańców;
- brak inicjatyw w zakresie poprawy umiejętności komputerowych i informatycznych wśród osób starszych;
- występująca niechęć do poszerzania wiedzy i umiejętności, marazm społeczny;
- niski udział działań o charakterze proekologicznym w inwestycjach, nie wykorzystywanie wzrastających tendencji stosowania alternatywnych źródeł energii.

Powyższe problemy dotyczą w pełnym stopniu cały obszar LGD. Niemal wszystkie z nich były zgłaszane przez mieszkańców podczas procesu konsultacji społecznych jako kluczowe zakresy wsparcia, które powinny zostać uwzględnione w trakcie realizacji LSR.

Tab. nr 12 Liczba osób objętych opieką społeczną

Gmina	2013	2020
Babiak	1230	460
Koło	618	278
Kramsk	1920	756
Krzymów	582	196
Osiek Mały	569	275
Sompolno	1281	526
Wierzbinek	1158	566

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w tabeli 5,23% wszystkich mieszkańców obszaru LGD korzysta z opieki pomocy społecznej, odsetek ten jest wyższy od średniej dla województwa wielkopolskiego, który wynosi 3,88 % . Potwierdza to jedynie fakt o wysokim poziomie zubożenia mieszkańców, trudnej sytuacji ekonomicznej i postępującym wykluczeniu społecznym.

Skalę tego problemu próbują niwelować działające na obszarze organizacje, zajmujące się problematyką zabezpieczenia społecznego i kwestią wsparcia osób z grup w niekorzystnej sytuacji. Zaliczyć do nich możemy: Powiatowe Urzędy Pracy w Koninie i Kole, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Centrum Usług Społecznych, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Dzielne Domy Pobytu, które dla efektywności swoich działań potrzebują dodatkowego, lokalnego systemu narzędzi wsparcia i aktywizacji dla tych osób.

Tab. nr 13 Liczba osób korzystająca z usług infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej (b.d. – brak danych)

Gmina		2014	2020
Babiak	Ogółem	1607	1197
	Członkowie klubów sportowych	595	341
	Czytelnicy bibliotek	781	601
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	231	255
Koło	Ogółem	567	462
	Członkowie klubów sportowych	35	50
	Czytelnicy bibliotek	499	377
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	33	35
Kramsk	Ogółem	1195	1089
	Członkowie klubów sportowych	96	295
	Czytelnicy bibliotek	1002	533
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	97	261
Krzymów	Ogółem	1424	1128
	Członkowie klubów sportowych	145	155
	Czytelnicy bibliotek	1077	695
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	202	278

Osiek Mały	Ogółem	1322	1200
	Członkowie klubów sportowych	158	75
	Czytelnicy bibliotek	1164	1125
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	b.d.	b.d.
Sompolno	Ogółem	2829	2604
	Członkowie klubów sportowych	477	398
	Czytelnicy bibliotek	1734	1549
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	618	657
Wierzbinek	Ogółem	829	891
	Członkowie klubów sportowych	102	23
	Czytelnicy bibliotek	659	805
	Członkowie zespołów artystycznych, kół, klubów zainteresowań	68	63

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że 14,7 % ogółu mieszkańców obszaru LGD korzysta z usług aktualnie dostępnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturowej. Poziom korzystania przez mieszkańców z tych usług maleje. Najprawdopodobniej jest to spowodowane niewystarczającym rozwojem infrastruktury społecznej (sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej) do aktualnych potrzeb mieszkańców i słabo zróżnicowaną ofertą atrakcji kulturalno-rekreacyjnych.

W całościowym podejściu do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych pomocne może być opracowanie koncepcji Smart Village.

IV.2 Określenie grup docelowych, w tym grup w niekorzystnej sytuacji

Na podstawie wniosków wynikających z partycypacyjnie przeprowadzonej diagnozy LSR zdefiniowano grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR. Wskazanie poszczególnych grup wraz z uzasadnieniem przedstawia poniższa tabela.

Tab. nr 14 Grupy docelowe istotne z punktu widzenia realizacji LSR

Grupa	Uzasadnienie wyboru grupy
Seniorzy (osoby powyżej 60 roku życia)	Osoby starsze zmagają się z licznymi chorobami i niepełnosprawnościami, jednocześnie mając utrudniony dostęp do usług społecznych, stąd konieczność stworzenia odpowiedniej oferty zapewniającej poprawę jakości życia w ich codziennym funkcjonowaniu. Zajęcia dla seniorów przyczynią się do zwiększania ich aktywności społecznej, lepszej kondycji fizycznej i psychicznej. Grupa tych osób będzie też mogła aplikować o środki finansowe w ramach podejmowania działalności gospodarczej (przewiduje się preferencje punktowe w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji dla tej grupy). Osoby w wieku 60+ niejednokrotnie przegrywają ze względu na wiek w ubieganiu się o zatrudnienie z młodszymi osobami. Często sytuacja zmusza ich do zmiany miejsca zatrudnienia. Niejednokrotnie ta ukryta dyskryminacja spycha te osoby do grupy osób pozostających w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Osoby młode (do 25 roku życia)	<p>Obszar LGD charakteryzuje się niskim zaangażowaniem ludzi młodych w życie społeczne. Na obszarze LGD występuje mało zróżnicowana oferta dotycząca sposobów spędzania czasu wolnego. Na terenach wiejskich nie ma zapewnionej oferty skierowanej na rozwój i wykorzystanie potencjału ludzi młodych.</p> <p>Ważne jest stworzenie warunków, które przyczynią się do pozostania ludzi młodych i zakładania przez nich rodzin w miejscu zamieszkania.</p> <p>Osoby z tej grupy są szczególnie narażone na konieczność poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania, w większych miastach. Bariera założenia czy rozwoju na wstępnym etapie działalności gospodarczej sprawia, że młodzi ludzie szukają innych form zarabiania (wyjazdy do dużych miast, wyjazdy za granicę). Wsparcie dla młodych, przedsiębiorczych osób (przewiduje się preferencje punktowe w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji dla tej grupy) przyczyni się do powstania miejsc pracy, generowania dobrych przykładów dla innych, a pośrednio do dostarczenia usług lokalnej społeczności.</p>
Grupa w niekorzystnej sytuacji: kobiety	<p>Grupę w niekorzystnej sytuacji stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, do których należy skierować przede wszystkim działania związane z promocją postaw przedsiębiorczych, zagospodarowaniem czasu wolnego i aktywizacją, a także rozwojem infrastruktury publicznej.</p> <p>Wybór kobiet jako grupy osób w niekorzystnej sytuacji wynikał z przeprowadzonych spotkań konsultacyjno-warsztatowych oraz ankietyzacji obszaru i jest poparty danymi z Powiatowych Urzędów Pracy. Kobiety są bardziej zagrożone bezrobociem długotrwałym od mężczyzn.</p> <p>Ograniczona dostępność do żłobków i przedszkoli sprawia im trudność pogodzenia życia zawodowego z życiem prywatnym. Wsparcie aktywności zawodowej kobiet (przewiduje się preferencje punktowe w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji dla tej grupy) umożliwi zwiększenie ich szans na rynku pracy i dostosowanie życia zawodowego do indywidualnych celów życiowych.</p>
Mieszkańcy obszaru LGD	<p>Wszystkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach wdrażania LSR służą zaspokajaniu zidentyfikowanych potrzeb i oczekiwań mieszkańców, a tym samym przyczyniają się do poprawy jakości życia społeczności lokalnej zamieszkującej obszar LGD.</p>
NGO	<p>Organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, OSP, KGW itp.) są wyrazem aktywności obywatelskiej,</p>

	nośnikiem tradycji i kultury oraz podmiotami działającymi na rzecz integracji społeczności i rozwoju lokalnego. W ramach LSR zaplanowano działania mające na celu wsparcie sektora organizacji pozarządowych poprzez wzmocnienie kompetencji osób nimi zarządzającymi oraz ich członków.
Jednostki sektora finansów publicznych	Samorządy gminne, ośrodki kultury, biblioteki, jednostki pomocy społecznej to podmioty odpowiedzialne m.in. za rozwój infrastruktury i oferty czasu wolnego oraz jej beneficjenci, a także podmioty odpowiedzialne za politykę kulturalną, społeczną.
Przedsiębiorcy, podmioty gospodarcze	Wsparcie przedsiębiorców wpłynie na wzrost zatrudnienia, a co za tym idzie podniesie się jakość życia lokalnej społeczności.
LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	LGD jest podmiotem inicjującym oraz działającym na rzecz integracji i rozwoju oferty czasu wolnego, podtrzymywania lokalnej tradycji i kultury, kształtowania i animowania postaw przedsiębiorczych oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

IV.3. Wspieranie lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw

Jednym z najważniejszych czynników rozwoju, który może zostać wykorzystany do pobudzenia lokalnej gospodarki jest wzrost partycypacji społeczeństwa oraz szeroko rozumianej współpracy. Należy więc podejmować działania integrujące mieszkańców, wzmacniające poczucie tożsamości lokalnej, uściślające więzi społeczne, wspierające lokalnych liderów oraz działaczy w organizacjach pozarządowych. Pomogą one pobudzić aktywność społeczną mieszkańców i polepszyć ich zdolność do działania na rzecz społeczności lokalnej. Działania będą odpowiedzią na wskazane przez mieszkańców potrzeby.

Wszystkie działania podejmowane przez LGD będą dostępne dla ogółu społeczeństwa. Stosowane będą zasady równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek.

Stowarzyszenie przywiązuje dużą wagę do innowacyjności w realizowanych przedsięwzięciach. Innowacyjność jest rozumiana bardzo wszechstronnie z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru. Definicja innowacyjności, jaką będzie się posługiwała LGD została ujęta w Rozdziale VII. Ponadto w ramach operacji własnej LGD zamierza pobudzać innowacyjność w społeczności lokalnej (Przedsięwzięcie P.3.2)

ROZDZIAŁ V. SPÓJNOŚĆ, KOMPLEMENTARNOŚĆ I SYNERGIA

V.1. Opis zgodności i komplementarności z dokumentami planistycznymi

Planowane w LSR działania nie stoją w sprzeczności z celami obowiązujących na terenie wdrażania LSR dokumentów strategicznych. Podczas tworzenia LSR zwracano uwagę, aby zapewnić spójność zaplanowanych przedsięwzięć, zarówno ze sobą, jak i w kontekście zidentyfikowanych lokalnych potrzeb, problemów i potencjałów. LSR została tak skonstruowana, aby umożliwić jak najbardziej efektywne łączenie i wykorzystanie dostępnych zasobów społecznych, merytorycznych i finansowych w procesie realizacji działań.

a) Zgodność LSR z celami określonymi w programach, z których będzie finansowana LSR

LSR będzie finansowana z Europejskiego Funduszu na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (PS WPR), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego+ (FEW).

Tab. nr 15 Zgodność celów LSR z EFSI, z których finansowana będzie LSR

Dokumenty strategiczne innych szczebli dla obszaru LSR	Cele Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” na lata 2023-2027		
	CEL 1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	Cel 2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	Cel 3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”
PS WPR	<p>CS 8 P.9 Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów</p> <p>CS 8 P.4 Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej</p>	<p>CS 8 P.9 Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów</p>	<p>CS 8 P.7 Poprawa dostępu do usług komercyjnych</p> <p>CS 8 P.9 Rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie i utrzymanie miejsc pracy i dywersyfikację dochodów</p> <p>CS 8 P.10 Włączenie osób z grup de faworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich</p> <p>CS 8 P.13 Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko, klimat</p>

<p>Fundusze Europejskie dla Wielkopolski</p>	<p>CP5 – Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych EFRR.CP5.II – Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	<p>CP5 – Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych EFRR.CP5.II – Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie</p>	<p>CP4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych EFS+.CP4.K – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnośprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej EFS+.CP4.L – Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci</p>
--	---	---	--

b) Zgodność celów LSR z celami strategii powiatowych i gminnych

Cele LSR wpisują się również w cele strategii powiatowych oraz cele strategii gmin członkowskich i wykazują z nimi wysoki stopień zgodności i komplementarności.

Tab. nr 16 Zgodność celów LSR ze strategiami powiatowymi i gmin członkowskich

Dokumenty strategiczne innych szczebli dla obszaru LSR	Cele Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” na lata 2023-2027		
	CEL 1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	Cel 2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	Cel 3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”
Strategia Rozwoju Powiatu Konińskiego na lata 2021 – 2030	Cel 1. Transformacja gospodarcza Cel 3. Aktywni mieszkańcy	Cel 1. Transformacja gospodarcza Cel 3. Aktywni mieszkańcy	Cel 1. Transformacja gospodarcza Cel 3. Aktywni mieszkańcy Cel 4. Profesjonalne instytucje
Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015 – 2025	Cel strategiczny: Wykorzystanie przewag lokalizacyjnych, wsparcie rolnictwa, przedsiębiorczości i zatrudnienia Cel strategiczny: Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny Cel strategiczny: Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej i uporządkowanie ładu przestrzennego	Cel strategiczny: Wykorzystanie przewag lokalizacyjnych, wsparcie rolnictwa, przedsiębiorczości i zatrudnienia Cel strategiczny: Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny Cel strategiczny: Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej i uporządkowanie ładu przestrzennego	Cel strategiczny: Wykorzystanie przewag lokalizacyjnych, wsparcie rolnictwa, przedsiębiorczości i zatrudnienia Cel strategiczny: Wysoka jakość kapitału ludzkiego Cel strategiczny: Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny
Strategia Rozwoju Gminy Babiak na lata 2023 – 2030	Cel II: Rozwój gospodarczy poprzez nowoczesne rolnictwo i bogata ofertę wypoczynkową	Cel II: Rozwój gospodarczy poprzez nowoczesne rolnictwo bogata ofertę wypoczynkową	Cel II: Rozwój gospodarczy poprzez nowoczesne rolnictwo i bogata ofertę wypoczynkową Cel III: Kompleksowa oferta społeczna poprawiająca jakość życia mieszkańców

<p>Strategia Rozwoju Gminy Koło na lata 2015 – 2020 Aktualizacja do 2025 roku</p>	<p>Cel strategiczny 1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy</p> <p>Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej</p>	<p>Cel strategiczny 1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy</p> <p>Cel strategiczny 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej</p> <p>Cel strategiczny 3. Mądrzy, zdrowi i aktywni mieszkańcy</p>	<p>Cel strategiczny 1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy</p> <p>Cel strategiczny 3. Mądrzy, zdrowi i aktywni mieszkańcy</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Kramsk do 2030 roku</p>	<p>Cel strategiczny C1. Wysoka atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Cel strategiczny C3. Kwalifikacje i przedsiębiorczość filarami rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy</p>	<p>Cel strategiczny C1. Wysoka atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Cel strategiczny C2. Dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe i rolniczy charakter stanowiące atut rozwojowy i wyróżnik w regionie</p> <p>Cel strategiczny C3. Kwalifikacje i przedsiębiorczość filarami rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy</p>	<p>Cel strategiczny C1. Wysoka atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających</p> <p>Cel strategiczny C2. Dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe i rolniczy charakter stanowiące atut rozwojowy i wyróżnik w regionie</p> <p>Cel strategiczny C3. Kwalifikacje i przedsiębiorczość filarami rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Krzymów na lata 2023 – 2033</p>	<p>Cel strategiczny II. Rozpoznawalny ośrodek gospodarczy i turystyczny</p> <p>Cel strategiczny III. Rozbudowana infrastruktura społeczna</p>	<p>Cel strategiczny II. Rozpoznawalny ośrodek gospodarczy i turystyczny</p> <p>Cel strategiczny III. Rozbudowana infrastruktura społeczna</p>	<p>Cel strategiczny II. Rozpoznawalny ośrodek gospodarczy i turystyczny</p> <p>Cel strategiczny III. Rozbudowana infrastruktura społeczna</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Osiek Mały na lata 2015 – 2020 Aktualizacja do 2025 roku</p>	<p>Cel strategiczny I. Stabilny rozwój strategicznych branż gospodarczych Gminy Osiek Mały</p> <p>Cel strategiczny II. Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni i infrastruktury</p>	<p>Cel strategiczny I. Stabilny rozwój strategicznych branż gospodarczych Gminy Osiek Mały</p> <p>Cel strategiczny III. Stały wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego</p>	<p>Cel strategiczny I. Stabilny rozwój strategicznych branż gospodarczych Gminy Osiek Mały</p> <p>Cel strategiczny III. Stały wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego</p>

	Cel strategiczny III. Stały wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego		
Program Rozwoju Gminy Sompolno na lata 2020 – 2029	<p>Priorytet I. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich</p> <p>Priorytet II. Kapitał społeczny i jakość życia</p> <p>Priorytet III. Nowoczesne zarządzanie</p>	<p>Priorytet I. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich</p> <p>Priorytet II. Kapitał społeczny i jakość życia</p> <p>Priorytet III. Nowoczesne zarządzanie</p>	<p>Priorytet II. Kapitał społeczny i jakość życia</p> <p>Priorytet III. Nowoczesne zarządzanie</p>
Strategia Rozwoju oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wierzbinek na lata 2017-2024	<p>Cel strategiczny I. Poprawa lokalnego rynku pracy i warunków życia mieszkańców przez rozwój możliwości zatrudnienia i dostępu do usług publicznych oraz w zakresie korzystania z infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny V. Rozwój potencjału turystycznego gminy w oparciu o warunki naturalne (w tym wody geotermalne) i dziedzictwo kulturowe</p>	<p>Cel strategiczny I. Poprawa lokalnego rynku pracy i warunków życia mieszkańców przez rozwój możliwości zatrudnienia i dostępu do usług publicznych oraz w zakresie korzystania z infrastruktury technicznej</p>	<p>Cel strategiczny I. Poprawa lokalnego rynku pracy i warunków życia mieszkańców przez rozwój możliwości zatrudnienia i dostępu do usług publicznych oraz w zakresie korzystania z infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny VI. Integracja i współpraca lokalna</p>

c) Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami strategii województwa

Tab. nr 17 Zgodność celów i przedsięwzięć LSR z celami strategii województwa

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” na lata 2023-2027	
Cele	Cele	Przedsięwzięcia
Cel 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia	C1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej
	C2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.2.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej
	C3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.3.1. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej
Cel 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	C3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia
		P. 3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie
Cel 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie Cel operacyjny 2.2 Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom Cel operacyjny 2.3 Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	C1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.1.4. Mistrzostwa Wielkopolski Wschodniej
	C2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym
	C3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	P.3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD
		P.3.4. Integracja mieszkańców Wielkopolski Wschodniej
P.3.6. Zwiększamy dostępność do usług społecznych na obszarze LGD		
P.3.7. Wspieramy inicjatywy społeczne i pozarządowe Wielkopolski Wschodniej		

<p>Cel 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p>	<p>C1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”</p>	<p>P.1.1. Wzmacniamy infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia</p>
		<p>P.1.2. Obiekty turystyczne i rekreacyjne dla Wielkopolski Wschodniej</p>
	<p>C2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”</p>	<p>P.2.1. Wzmacniamy infrastrukturę kulturalną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia</p>
		<p>P.2.2. Obiekty kulturalne dla Wielkopolski Wschodniej</p>

Cele oraz przedsięwzięcia zawarte w LSR są spójne z celami kluczowych strategii wyższego rzędu. Z jednej strony działania przewidziane w LSR bezpośrednio wpisują się w kluczowe kierunki rozwoju definiowane na poziomie UE i regionalnym. Z drugiej strony lokalne działania zaplanowane w ramach LSR, dzięki swojemu oddolnemu charakterowi, zapewniając komplementarną interwencję, jak najlepiej dopasowaną do potrzeb obszaru LGD.

Korzyści z komplementarności i synergii to całościowe podejście do problemów mieszkańców obszaru LGD, określonych na etapie prac nad strategią, wyłonienia tych, które mogą być rozwiązywane w ramach wdrażania LSR, z różnych funduszy oraz podejmowanie uzupełniających się działań na rzecz podniesienia jakości życia na obszarach wiejskich, poprzez przedsięwzięcia infrastrukturalne oraz społeczne, angażujące różne grupy beneficjentów oraz szerokie grupy docelowe oraz uczestników działań.

d) Wsparcie z innych programów/strategii/funduszy

Nie planuje się ubiegania się o wsparcie z innych źródeł na cele/przedsięwzięcia zawarte w LSR.

V.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej

Realizacja LSR powinna umożliwić wykorzystanie potencjałów rozwojowych znajdujących się na obszarze LGD w działaniach na rzecz jego rozwoju, w tym zapewnienie mieszkańcom możliwości udziału w procesach rozwojowych, niezależnie od miejsca na obszarze i z zaangażowaniem różnego rodzaju beneficjentów. Działania mają całościowo wpływać na poprawę jakości życia społeczności lokalnej poprzez działania optymalnie wykorzystujące lokalne zasoby. LGD skupia się na konieczności poprawy spójności terytorialnej regionu pod kątem równoważenia poziomu rozwojowego czyli wzmacnianie obszarów/grup społecznych o większych problemach z wykorzystaniem potencjałów rozwojowych, jakie tkwią na całym obszarze i w jego otoczeniu. Zastosowane działania mają charakter komplementarny, a uwidacznia się to w łączeniu różnych sektorowych i problemowych działań, między innymi poprzez:

- inwestowanie w infrastrukturę kulturalną oraz turystyczno-rekreacyjną na terenie całej LGD,
- podejmowanie działań aktywizacyjnych mieszkańców w formie zróżnicowanych działań zależnych od potrzeb lokalnych,
- wspieranie przedsiębiorczości w tworzeniu miejsc pracy oraz utrzymywaniu zatrudnienia w istniejących podmiotach gospodarczych, co daje szansę na zintegrowany rozwój oparty o zróżnicowane potencjały tych podmiotów.

Cele, przedsięwzięcia i operacje zostały tak zaplanowane, aby wpisywać się w specyfikę obszaru i wyznaczać kierunki dalszego rozwoju, a także reprezentować wyżej określone podejście.

Ważnym elementem jest aktywny udział podmiotów różnych sektorów – w realizację przedsięwzięć aktywnie będą mogły włączać się podmioty reprezentujące różne miejscowości i różne sektory. Obszar LGD leży na terenie różnych gmin, jednak tworzących jeden zwarty obszar o podobnych walorach i specyfice. Ponadto grupy docelowe beneficjentów wywodzą się z różnych sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego. Takie rozwiązanie sprawi, że możliwe będzie zwiększenie korzyści i osiągnięcie jak najwyższego stopnia osiągnięcia celów z uwzględnieniem wzajemnych powiązań gospodarczych czy też społecznych.

Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć jest związana z wykorzystaniem zasobów obszaru, tj. społecznych, kulturowych, przyrodniczych i ekonomicznych. Obszar charakteryzuje mało ogromny potencjał warunków naturalnych i przyrodniczych. Atrakcyjne walory przyrodnicze określone w diagnozie oraz infrastruktura turystyczno-rekreacyjna wraz z bogactwem walorów historycznych i całym dziedzictwem kulturowym są istotnym czynnikiem rozwoju całego obszaru. Wewnętrzna spójność obszaru to wspólne zwyczaje i tradycje, które należy promować i wspierać w celu ich zachowania, ale także wykorzystania w rozwoju - zarówno społecznym, jak i gospodarczym.

Mocnym elementem LSR jest wspieranie przez LGD sektora przedsiębiorczego. Ma to znaczenie nie tylko dla rozwoju firm jako takich, ale patrząc na dalsze efekty takiej polityki, może mieć wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, promocję wewnętrzną przedsiębiorczości mieszkańców, a w dalszej perspektywie na podniesienie konkurencyjności obszaru i dalszy rozwój perspektyw zatrudniania, a co za tym idzie ograniczenia emigracji z terenu LGD.

Wsparcie przedsiębiorczości to także podejście do problemu bezrobocia w grupach w niekorzystnej sytuacji, a więc w środowisku osób, które mają utrudniony dostęp do podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia, a także wśród osób do 25 r.ż. oraz powyżej 60 r.ż.. LSR preferuje takie osoby z całego terenu swego działania, które znajdując się w takiej sytuacji podejmą działalność gospodarczą.

Synergizm wewnątrz danego sektora będzie przejawiał się na wzajemnych powiązaniach gospodarczych czy też społecznych. To między innymi wymiana doświadczeń i dobrych praktyk płynących z konkretnie wdrożonych operacji i zrealizowanych działań. Umożliwia to sama LGD w ramach działań własnych, ale także częste konsultacje między podmiotami w danym sektorze, w tym m.in. w sektorze publicznym, co sprzyja analizowaniu wyników wdrażania projektów społecznych/infrastrukturalnych w poszczególnych miejscach. Na podstawie kontaktów partnerskich, które ugruntowała na terenie działania LGD (także w procesie tworzenia LGD) podejmowane będą lepsze decyzje, co do lokalizacji i zakresów kolejnych inwestycji, co ma ścisły związek z osiągnięciem celów w postaci lepszego wykorzystania nowych - zbudowanych, wyremontowanych lub zagospodarowanych - terenów i obiektów czy np. lepszej gospodarki przestrzennej, w tym w zakresie bezpieczeństwa, ładu i estetyki przestrzeni publicznej.

Planowane przedsięwzięcia swoim zasięgiem obejmą cały obszar LGD, a wynika to z faktu, że z zaplanowanych inwestycji czy też imprez będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy znajdujący się w obszarze LGD, a także odwiedzający nasz region turyści. Ponadto przy realizacji projektów promowany będzie cały obszar LGD przez co poszerzy się wiedza na jego temat. Operacje wdrażane w ramach LSR dają także podstawy do ścisłej integracji mieszkańców poprzez ich udział w organizowanych wydarzeniach kulturalnych i aktywizacyjnych (operacje beneficjentów oraz samej LGD), a także w formie wspólnej pracy na rzecz inicjatyw objętych wnioskami w projektach grantowych (wspieranie postaw wolontariatu). Działania promocyjne wzmocnią także wiedzę mieszkańców całego obszaru o walorach i zasobach (kulturowych, historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych) terenu LGD, o których nierzadko nie wiedzą sami mieszkańcy (promocja wewnętrzna obszaru).

LSR łączy ze sobą funkcję środowiskowe, społeczne, kulturowe, gospodarcze i przestrzenne. Wszystkie te wymiary współzależą od siebie, a realizacja przedsięwzięć w ramach jednego wymiaru sprzyja osiągnięciu celów w innych wymiarach. Miejsca i obiekty stanowiące dziedzictwo kulturowe i historyczne będą mogły zostać wykorzystane do generowania korzyści ekonomicznych. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości opartej o wykorzystanie lokalnych zasobów, pozytywnie wpłynie na rozwój turystyki. Inwestycje w infrastrukturę publiczną, oprócz aktywizacji społecznej, wpłyną także na poprawę wizerunku gmin.

V.3. Wartość dodana podejścia LEADER w realizacji LSR

Pozytywnym rezultatem zastosowania podejścia LEADER są wszystkie pomysły opracowane oddolnie tzn. z inicjatywy społeczności lokalnej lub przy jej aktywnym udziale. Jest to widoczne już w samej strategii, jak i w planowanej jej realizacji, gdzie społeczność będzie miała duży wpływ na ewentualne zmiany strategii. Istotną kwestią jest także kolegialne podejmowanie decyzji przy udziale wszystkich zaangażowanych sektorów. Umożliwienie społeczności lokalnej wpływania na kształt strategii oraz kierunki rozwoju obszaru aktywizuje i wzmacnia potencjał społeczności lokalnej poprzez włączenie jej w proces zarządzania lokalnym rozwojem. Wzrost potencjału społeczności lokalnej przekłada się na chęć dalszego rozwoju, kształcenia, poszukiwania nowych rozwiązań, dobrych praktyk i kontaktów, nawiązywania współpracy na danym obszarze albo z podmiotami spoza niego.

Zastosowanie podejścia LEADER pozwala na kompleksowe rozwiązywanie lokalnych problemów. Daje możliwość realizacji przedsięwzięć o zróżnicowanym charakterze, które wzajemnie się uzupełniają i dopełniają. Pozwala na reagowanie na inicjatywy społeczności prowadzone na mniejszą skalę. Pozwala rozwijać obszar, dzięki lokalnej wiedzy i wysiłkom mieszkańców, umożliwi realizację projektów wykraczających poza obszar jednostek administracyjnych gmin.

Dzięki podejściu LEADER podejmuje się działania, które są odpowiedzią na określony problem. Przykładem może być niewystarczająca liczba miejsc pracy w stosunku do potrzeb. W odpowiedzi na zaistniały problem planuje się przeznaczyć środki na realizację operacji związanych z powstawaniem miejsc pracy poprzez podejmowanie/rozwijanie działalności gospodarczej. Kolejny problem związany jest brakami w infrastrukturze publicznej. Zostanie on rozwiązany poprzez inwestycje w powstawanie/rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej czy kulturalnej. Występujące na obszarze problemy z włączeniem społecznym zostaną rozwiązane

poprzez wsparcie podmiotów/mieszkańców z obszaru LGD, ich aktywizację oraz zachęcenie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Niezbędne jest wsparcie w zakresie usług społecznych. Celem LSR jest tworzenie możliwości i warunków do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia na wsi.

W ramach planu działania będą ogłaszane nabory dla poszczególnych przedsięwzięć, w formie konkursu, projektów grantowych, operacji w partnerstwie, projektów partnerskich czy operacji własnych nastawionych na animację. Dzięki temu będzie możliwa realizacja różnorodnych działań od miękkich po inwestycyjne oraz dostosowanie do różnych grup beneficjentów. Realizacja zaplanowanych celów LSR za pośrednictwem różnych typów operacji wynika z konsultacji społecznych i wpłynie na jakość realizowanych działań. Przedsięwzięcia w ramach celów realizowane będą przez różne podmioty.

Zaplanowane działania w LSR tworzą spójny zestaw operacji mających na celu osiągnięcie lokalnych celów i zaspokojenie potrzeb. W konsekwencji realizacji tych projektów uzyskuje się efekt synergii, a tym samym częściowo rozwiązuje problemy zdiagnozowane w LSR: braki w infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej, kulturalnej, niedostateczna ilość działań integrujących, aktywizujących, braki w usługach. Taki sposób podejścia daje szansę na współpracę różnych sektorów, która jest podstawą rozwoju oraz na integrację różnych środowisk, które funkcjonują na obszarze LGD. Poszczególne przedsięwzięcia w LSR zostały zaplanowane w taki sposób, że realizacja jednego z nich sprzyja realizacji innego. Określone w strategii cele i przedsięwzięcia tworzą wspólny, ściśle ze sobą powiązany system, gdzie na każdym poziomie realizacji strategii każdy zainteresowany ma możliwość realizacji operacji. Wszystkie poziomy pozostają ze sobą w synergii z innymi, wzajemnie się uzupełniają, co stanowi wartość dodaną w postaci nowych partnerstw i relacji na obszarze.

Komplementarne podejście do planowanych przedsięwzięć tworzy spójny system realizacji wszystkich celów, jak i korelacji między podmiotami realizującymi LSR i znajdującymi się na obszarze LGD. Oczekiwany efektem wpływu realizacji LSR na obszar LGD będzie jego zrównoważony rozwój społeczny oraz gospodarczy, przy optymalnym i racjonalnym wykorzystaniu posiadanych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i społecznych oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Podsumowanie rozdziału V

Cele i przedsięwzięcia określone w LSR wynikają z diagnozy obszaru działania Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia” i wniosków płynących ze spotkań konsultacyjno-warsztatowych. Są one ze sobą ściśle powiązane, a rola LGD, jako lidera wdrażania LSR zapewnia jej realizację w sposób spójny, komplementarny i synergiczny.

Spójność, komplementarność i synergia w ramach LSR dotyczy przede wszystkim działań prowadzonych w ramach określonych grup problemów/działań zwanych przedsięwzięciami. Dotyczy również związków między różnymi partnerami społecznymi, gospodarczymi i publicznymi zaangażowanymi w rozwój lokalny obszaru.

Rzetelna analiza dokumentów strategicznych pozwoliła na lepsze wpasowanie przyjętych celów LSR w kierunki rozwoju przyjęte przez samorządy lokalne i regionalne. Przygotowana LSR ma charakter spójny i komplementarny w stosunku do działań już podjętych przez inne podmioty. Dzięki takiemu podejściu, LGD nie powtórzy działań, a jednocześnie możliwe będzie uzyskanie synergicznych efektów działań komplementarnych w stosunku do projektów realizowanych przez inne podmioty.

Największą wartością dodaną podejścia LEADER jest osiąganie jak najlepszych efektów poprzez połączenie wysiłków partnerów z różnych sektorów.

ROZDZIAŁ VI. CELE I WSKAŹNIKI

VI.1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą potrzeb i potencjału obszaru w zintegrowany sposób.

Pełna specyfikacja celów, przedsięwzięć oraz ich uzasadnienie znajduje się w Tabeli nr 20 poniżej. W uzasadnieniu podaje się listę składników analizy potrzeb i potencjału odpowiadającej danemu celowi. Jest to

jednoznaczne z powiązaniem z diagnozą i z wynikami konsultacji społecznych. Dowody na powiązania analizy potrzeb i potencjału z diagnozą i konsultacjami społecznymi przedstawiono już w poprzednich rozdziałach.

VI.2. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Finansowanie poszczególnych celów z funduszy EFSI prezentuje poniższa Tabela.

Tab. nr 18 Źródła finansowania celów LSR

Cel	Źródło finansowania
C1. Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	EFRROW, EFRR
C2. Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	EFRROW, EFRR
C3. Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	EFRROW, EFS+

VI.3. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Pełna specyfikacja przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach niniejszej LSR znajduje się w Tabeli nr 20. Uzasadnieniem do realizacji wszystkich przedsięwzięć są następujące czynniki:

- formy realizacji przedsięwzięć oraz zakresy tematyczne operacji - wynikają z problemów i potrzeb określonych na poziomie diagnozy i konsultacji społecznych, co następnie zostało określone w analizie potrzeb i potencjału;
- odbiorcy pomocy - zostali zidentyfikowani podczas konsultacji społecznych, a także wytypowani ze względu na potrzeby lokalne, możliwość realizacji określonych typów operacji wynikającą ze statutowych celów lub podmiotowej odpowiedzialności za rozwój lokalny, a także potencjał wewnętrzny podmiotów, który pozwala im na zrealizowanie określonych działań.

Wysokość i intensywność pomocy zostaną szczegółowo dookreślone na poziomie ogłoszenia o naborze, zgodnie z zasadami dla poszczególnych EFSI oraz na podstawie analizy dotyczącej poziomu osiągnięcia wskaźników i aktualnej sytuacji gospodarczej.

VI.4 Przypisanie wskaźników do celów i przedsięwzięć w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć oraz zgodności ze wskaźnikami dla programów

Pełna specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych w ramach niniejszej LSR znajduje się w formie tabelarycznej poniżej. Uzasadnieniem do wyboru wskaźników są następujące czynniki/przesłanki:

- formy wskaźników pozwalają w sposób ścisły zmierzyć ilość poszczególnych typów operacji objętych przedsięwzięciami (produkt) oraz bezpośrednio efekty działań (rezultaty);
- jednostki pomiaru są powszechnie stosowane i łatwe w dokonywaniu obliczeń - nie ma możliwości sumowania różnych jednostek pomiaru, ponieważ konkretna jednostka przypisana jest do konkretnego wskaźnika (na każdym poziomie LSR);
- wskaźniki zliczają tylko jedną cechę - nie zastosowano wskaźników odnoszących się do dwóch lub więcej czynników podlegających obliczeniom (na każdym poziomie LSR);
- zastosowane wskaźniki nie powinny powodować problemów w monitorowaniu ich wartości - zarówno po stronie beneficjenta, jak i Biura LGD gromadzącego dane monitoringowe (produkty i rezultaty zliczane na podstawie danych własnych LGD, ankiet monitorujących beneficjenta, danych z Instytucji Wdrażającej oraz innych dokumentacji właściwych dla typu operacji);
- zastosowano wskazane w załącznikach do dokumentacji konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wskaźniki obowiązkowe - w każdej sytuacji, kiedy dane typy operacji mogą być monitorowane za pomocą wskaźników obowiązkowych (produkty i rezultaty);

- w całej LSR (na poziomie produktu i rezultatu) zastosowano statyczne typy wskaźników (typu "Liczba..."; „ilość...”), ponieważ zastosowanie wskaźników dynamicznych (typu "Wzrost...") dla wskaźników produktu zliczających co do zasady ilość zdarzeń objętych Przedsięwzięciami nie ma zastosowania.

Wszystkie przedstawione cele, przedsięwzięcia i przypisane im wskaźniki zaplanowane do realizacji mają swoje odzwierciedlenie i uzasadnienie w przeprowadzonej analizie potrzeb i potencjału, co obrazuje Tabela nr 19.

Cele są ściśle ze sobą powiązane, wynikają z przeprowadzonej diagnozy, wyników spotkań konsultacyjno-warsztatowych, przeprowadzonej ankietyzacji i złożonych arkuszy pomysłu, a ich osiągnięcie jest zależne od wzajemnego przenikania się, uzupełniania i oddziaływania na siebie.

Cele i przedsięwzięcia wraz z budżetem, wskazaniem grup docelowych i sposobami realizacji przedstawia **załącznik nr 1 do LSR**.

Harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników został ujęty w Planie działania, który stanowi **załącznik nr 2 do LSR**.

Tab. nr 19 Matryca logiczna ukazująca powiązania diagnozy obszaru i ludności, analizy potrzeb i potencjału oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowany problem/problemy	Cel	Planowane przedsięwzięcie	Produkty	Rezultaty	Potencjal/zasoby mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej	C1	P.1.1.	WP.1	R.41PR RCR77	Doświadczenie gmin w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł zewnętrznych i realizacji projektów z dofinansowaniem UE Zasoby naturalne: rzeki Warta i Noteć, lasy, tereny wałów rzecznych, jeziora Występowanie szlaków turystycznych i pielgrzymkowych Aktywność ruchowa i hobbystyczna mieszkańców Opracowane i wdrożone questy
		P.1.2	RC077		
	C2	P.2.1.	WP.5		
		P.2.2.	RC077		
Bezrobocie powyżej średniej krajowej	C1	P.1.3	WP.2 WP.3	R.37	Rozwijający się sektor usług (głównie w większych miejscowościach) Przedsiębiorcza społeczność Dogodne położenie komunikacyjne
	C2	P.2.3	WP.6 WP.7		
	C3	P.3.1	WP.10 WP.11		
Mało zróżnicowana oferta dotycząca spędzania czasu wolnego	C1	P.1.4	WP.4	R.42	Aktywność ruchowa i hobbystyczna mieszkańców Organizacja wydarzeń lokalnych
	C3	P.3.4.	WP.14		
Niedostateczne wyposażenie w sprzęt i stroje zespołów	C2	P.2.4	WP.9	R.42	Zespoły kulturalne (orkiestry, zespoły ludowe) działające na obszarze LGD Kultywowanie tradycji przez społeczność
Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do współpracy na wielu płaszczyznach	C2	P.2.4	WP.8	R.40	Liderzy wiejscy inicjatorami działań Organizacja wydarzeń lokalnych
		C3	P.3.3.		
	P.3.5.		WP.15		

Mała liczba innowacyjnych inicjatyw na obszarze LGD	C3	P.3.2.	WP.12	R.1PR	Liderzy wiejscy będący inicjatorami działań
Braki w usługach na obszarach wiejskich	C3	P.3.6.	PLKLCO02	PLKLCR04	Rozwijający się sektor usług Działalność podmiotów zajmujących się problematyką społeczną
Niska aktywność organizacji pozarządowych, małe umiejętności ubiegania się o finansowanie działań i rozliczania projektów	C3	P.3.7.	FEW4I-P1	FEW4I-R1	Liderzy wiejscy będący inicjatorami działań Rosnąca liczba NGO na obszarze LGD

Tab. nr 20 Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć, wskazanie sposobu ich realizacji

Cel 1: Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	
<i>Opis celu:</i>	Działania związane z tworzeniem miejsc pracy, pobudzaniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, działania związane z poprawą dostępu do małej infrastruktury publicznej, działania związane z aktywizacją ruchową mieszkańców
<i>Związek celu analizą potrzeb i potencjału:</i>	Problem: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13 Potencjał/zasoby: 1,2, 3, 4, 6, 7, 9, 12 Wyzwania: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8
<i>Wskaźniki rezultatu z uzasadnieniem:</i>	R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób) – 750 RCR77 – Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok) – 300 R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR - 7 R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego - 200 Poprzez realizację wskaźników zwiększy się liczba osób, która uzyska lepszy dostęp do infrastruktury dzięki wsparciu z WPR oraz zwiększy się liczba osób odwiedzających obiekty turystyczne objęte wsparciem rocznie. Poprzez realizację wskaźnika powstanie 7 miejsc pracy w branżach związanych z działalnością turystyczno-rekreacyjną oraz usługach na ich rzecz. Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób objęta projektami z zakresu integracji społecznej
Przedsięwzięcie 1.1. Wzmacniamy infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRR
<i>Sposób realizacji:</i>	- budowa/przebudowa/modernizacja/doposażenie obiektów/terenów turystyczno-rekreacyjnych - zagospodarowanie terenu na cele turystyczne/rekreacyjne
<i>Obszary tematyczne</i>	Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna
<i>Beneficjenci:</i>	jsfp, NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.1. liczba obiektów małej publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej objętych wsparciem z PS WPR – 13 Poprzez realizację wskaźników powstanie lub nastąpi rozwój 13 obiektów małej publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej objętych wsparciem z PS WPR
Przedsięwzięcie 1.2. Obiekty turystyczne i rekreacyjne dla Wielkopolski Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRR
<i>Sposób realizacji:</i>	- budowa/przebudowa/modernizacja/doposażenie obiektów/terenów turystyczno-rekreacyjnych - zagospodarowanie terenu na cele turystyczne/rekreacyjne

<i>Obszary tematyczne</i>	Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna
<i>Beneficjenci:</i>	jsfp, NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	RC077 – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - 2 Poprzez realizację wskaźników powstaną z 2 obiekty objęte wsparciem EFRR
Przedsięwzięcie 1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Bezrobocie powyżej średniej wojewódzkiej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRRROW
<i>Sposób realizacji:</i>	- rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne - rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
<i>Obszary tematyczne</i>	Rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy
<i>Beneficjenci:</i>	Osoby fizyczne, w tym osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, osoby młode do 25 r.ż i osoby powyżej 60 r.ż.; osoba fizyczna lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.2. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR – 2 WP.3. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR - 5 Poprzez realizację wskaźników powstaną 2 nowe podmioty gospodarcze dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR oraz rozwinię się 5 podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR
Przedsięwzięcie 1.4. Mistrzostwa Wielkopolski Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mało zróżnicowana oferta dotycząca spędzania czasu wolnego
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRRROW
<i>Sposób realizacji:</i>	wydarzenia sportowo-rekreacyjne aktywizujące mieszkańców obszaru
<i>Obszary tematyczne</i>	Włączenie społeczne
<i>Beneficjenci:</i>	LGD
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.4. liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych przez LGD - 7 Poprzez realizację wskaźników zostanie zorganizowanych 7 wydarzeń sportowo-rekreacyjnych skierowanych do mieszkańców obszaru LGD, w tym osób z grup w niekorzystnej sytuacji, osób młodych do 25 r.ż. oraz seniorów
Cel 2: Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	
<i>Opis celu:</i>	Działania związane z tworzeniem miejsc pracy, pobudzaniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, działania związane z poprawą dostępu do małej infrastruktury publicznej, działania związane z kultywowaniem tradycji lokalnych
<i>Związek celu analizą potrzeb i potencjału:</i>	Problem: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 13, 14, 15 Potencjał/zasoby: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 13 Wyzwania: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10

<i>Wskaźniki rezultatu z uzasadnieniem:</i>	<p>R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób) – 1050</p> <p>RCR77 – Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok) – 750</p> <p>R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR - 5</p> <p>R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego - 110</p> <p>Poprzez realizację wskaźników zwiększy się liczba osób, która uzyska lepszy dostęp do infrastruktury dzięki wsparciu z WPR oraz zwiększy się liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne objęte wsparciem rocznie.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika powstanie 5 miejsc pracy w sektorze kultury, dziedzictwa i usług związanych z tym sektorem.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób objęta projektami z zakresu integracji społecznej</p>
Przedsięwzięcie 2.1. Wzmacniamy infrastrukturę kulturalną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRR
<i>Sposób realizacji:</i>	- budowa/przebudowa/modernizacja/doposażenie obiektów kulturalnych - zagospodarowanie terenu na cele kulturalne
<i>Obszary tematyczne</i>	Infrastruktura kulturalna
<i>Beneficjenci:</i>	jsfp, NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP. 5. liczba obiektów małej publicznej infrastruktury kulturalnej objętych wsparciem z PS WPR – 9 Poprzez realizację wskaźników powstanie lub nastąpi rozwój 9 obiektów małej publicznej infrastruktury kulturalnej objętych wsparciem z PS WPR
Przedsięwzięcie 2.2. Obiekty kulturalne dla Wielkopolski Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRR
<i>Sposób realizacji:</i>	- budowa/przebudowa/modernizacja/doposażenie obiektów kulturalnych - zagospodarowanie terenu na cele kulturalne
<i>Obszary tematyczne</i>	Infrastruktura kulturalna
<i>Beneficjenci:</i>	jsfp, NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	RC077 – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - 5 Poprzez realizację wskaźnika powstanie lub nastąpi rozwój 5 obiektów objętych wsparciem EFRR
Przedsięwzięcie 2.3. Wspieramy rozwój gospodarzy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Bezrobocie powyżej średniej wojewódzkiej
<i>Źródło</i>	EFRR

<i>finansowania:</i>	
<i>Sposób realizacji:</i>	- rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne - rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
<i>Obszary tematyczne</i>	Rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy
<i>Beneficjenci:</i>	Osoby fizyczne, w tym osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, osoby młode do 25 r.ż i osoby powyżej 60 r.ż.; osoba fizyczna lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.6. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR – 2 WP.7. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR - 3 Poprzez realizację wskaźników powstaną 2 nowe podmioty gospodarcze dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR oraz rozwiną się 3 podmioty gospodarcze objęte wsparciem z PS WPR
Przedsięwzięcie 2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do współpracy na wielu płaszczyznach Niedostateczne wyposażenie w sprzęt i stroje zespołów
<i>Źródło finansowania:</i>	EFRROW
<i>Sposób realizacji:</i>	- organizacja warsztatów, wizyt studyjnych - doposażenie w sprzęt i stroje - działania służące kultywowaniu tradycji lokalnych
<i>Obszary tematyczne</i>	Włączenie społeczne
<i>Beneficjenci:</i>	NGO, jsfp
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.8. ilość zrealizowanych projektów partnerskich – 1 WP.9. liczba operacji polegających na doposażeniu podmiotów działających w sferze kultury - 4 Poprzez realizację wskaźnika zostanie zrealizowany 1 projekt partnerski mający na celu kultywowanie tradycji lokalnych oraz zwiększenie przekonania do współpracy. Poprzez realizację wskaźnika zostaną doposażone 4 podmioty działające w sferze kultury.
Cel 3: Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	
<i>Opis celu:</i>	Działania związane z tworzeniem miejsc pracy, pobudzaniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, działania związane z poprawą dostępu usług społecznych, działania służące aktywizacji i integracji mieszkańców, wzmocnienie III sektora, koncepcje Smart Village
<i>Związek celu analizą potrzeb i potencjału:</i>	Problem: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13, 16, 17 Potencjał/zasoby: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 14, 15, 16 Wyzwania: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12
<i>Wskaźniki rezultatu z uzasadnieniem:</i>	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR – 12 R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami - 90 R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego – 1880 R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi – 7

	<p>PLKLCR04 Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie - 10</p> <p>FEW4I-R1 Liczba gmin, które zostały objęte inicjatywą w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego - 7</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika powstanie 12 miejsc pracy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób objętych projektami z zakresu włączenia społecznego.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika zostanie opracowanych 7 koncepcji Smart Village.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej.</p> <p>Poprzez realizację wskaźnika 7 gmin zostanie objętych działaniami aktywizującymi społeczność.</p>
Przedsięwzięcie 3.1. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Bezrobocie powyżej średniej wojewódzkiej
<i>Źródło finansowania:</i>	EFROW
<i>Sposób realizacji:</i>	- rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne - rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
<i>Obszary tematyczne</i>	Rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy
<i>Beneficjenci:</i>	Osoby fizyczne, w tym osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, osoby młode do 25 r.ż i osoby powyżej 60 r.ż.; osoba fizyczna lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP. 10. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR – 6 WP.11. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR – 6 Poprzez realizację wskaźników powstanie 6 nowych podmiotów gospodarczych dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR oraz rozwinię się 6 podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR
Przedsięwzięcie 3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mała liczba innowacyjnych inicjatyw na obszarze LGD
<i>Źródło finansowania:</i>	EFROW
<i>Sposób realizacji:</i>	organizacja warsztatów, szkoleń, wizyt studyjnych
<i>Obszary tematyczne</i>	Innowacje
<i>Beneficjenci:</i>	LGD
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP. 12. liczba działań aktywizacyjnych nakierowanych na podwyższenie wiedzy i zastosowanie innowacji - 3 Poprzez realizację wskaźnika podwyższy się wiedza mieszkańców i podmiotów z obszaru LGD na temat kreowania i wdrażania innowacji w działaniach

Przedsięwzięcie 3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do współpracy
<i>Źródło finansowania:</i>	EFROW
<i>Sposób realizacji:</i>	organizacja warsztatów, szkoleń, wizyt studyjnych
<i>Obszary tematyczne</i>	Innowacje
<i>Beneficjenci:</i>	LGD
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP.13 ilość zorganizowanych operacji w partnerstwie – 3 WP.14 liczba zorganizowanych wyjazdów studyjnych - 1 Poprzez realizację wskaźnika podwyższy się umiejętność nawiązywania współpracy i realizacji wspólnych inicjatyw
Przedsięwzięcie 3.4. Integracja mieszkańców Wielkopolski Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mało zróżnicowana oferta dotycząca sposobów spędzania czasu wolnego
<i>Źródło finansowania:</i>	EFROW
<i>Sposób realizacji:</i>	organizacja warsztatów, szkoleń, wydarzeń, innych działań aktywizacyjnych
<i>Obszary tematyczne</i>	Integracja, aktywizacja społeczna
<i>Beneficjenci:</i>	NGO, jsfp
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP. 15. liczba zorganizowanych działań/wydarzeń - 17 Poprzez realizację wskaźnika zostanie zrealizowanych 17 działań/wydarzeń integrujących i aktywizujących lokalną społeczność
Przedsięwzięcie 3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do współpracy na wielu płaszczyznach
<i>Źródło finansowania:</i>	EFROW
<i>Sposób realizacji:</i>	Opracowanie koncepcji Smart Village
<i>Obszary tematyczne</i>	Integracja, aktywizacja społeczna
<i>Beneficjenci:</i>	NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	WP. 16. Liczba miejscowości objętych opracowaniem koncepcji SV- 7 Poprzez realizację wskaźnika zostanie opracowanych 7 koncepcji Smart Village
Przedsięwzięcie 3.6. Zwiększamy dostępność do usług społecznych na obszarze LGD	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Braki w usługach na obszarach wiejskich

<i>Źródło finansowania:</i>	EFS+
<i>Sposób realizacji:</i>	Świadczenie usług społecznych
<i>Obszary tematyczne</i>	Integracja, aktywizacja społeczna
<i>Beneficjenci:</i>	Jednostki opieki społecznej
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	PLKLCO02 Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie - 100 Poprzez realizację wskaźnika zwiększy się liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej.
Przedsięwzięcie 3.7. Wspieramy inicjatywy społeczne i pozarządowe Wielkopolski Wschodniej	
<i>Opis przedsięwzięcia</i>	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do rozwiązania następującego problemu na obszarze LGD: Niska aktywność organizacji pozarządowych, małe umiejętności ubiegania się o finansowanie działań i rozliczania projektów
<i>Źródło finansowania:</i>	EFS+
<i>Sposób realizacji:</i>	Organizacja warsztatów, szkoleń
<i>Obszary tematyczne</i>	aktywizacja społeczna
<i>Beneficjenci:</i>	NGO
<i>Wskaźniki produktu z uzasadnieniem:</i>	FEW4I-P1 Liczba inicjatyw w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego - 1 Poprzez realizację wskaźnika zostanie zrealizowana 1 inicjatywa w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego

VI.5. Cele, przedsięwzięcia szczególnie nastawione na innowacje

LSR nastawiona jest na innowacje w ramach następujących celów i przedsięwzięć:

- 1) w ramach wspierania przedsiębiorczości – premiowanie innowacyjności w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji:
  - C1 Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” P.1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej,
  - C2 Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” P.2.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej,
  - C3 Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” P.3.1 Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej,
- 2) w ramach animowania do innowacji:
  - C3 Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” P.3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGDW Wielkopolska Wschodnia,
- 3) w ramach zastosowania innowacji w dokumentach strategicznych:
  - C3 Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” P.3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie

ROZDZIAŁ VII. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

VII.1. Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD

VII.1.1. Rozwiązania formalno-instytucjonalne

Ocena wniosków o wsparcie realizacji operacji będzie odbywać się dwustopniowo. **Biuro LGD** dokona wstępnej weryfikacji formalnej złożonych przez Wnioskodawców dokumentacji oraz przygotowuje niezbędne dokumenty na posiedzenie Rady. **Rada LGD (organ decyzyjny)** podczas swoich posiedzeń dokonuje oceny i wyboru operacji oraz ustala kwoty wsparcia każdej z nich. Biuro funkcjonuje w oparciu o Regulamin Organizacyjny Biura LGD, a czynności Pracowników Biura związane z procedurą weryfikacji formalnej wniosków będą wynikać z przyjętych procedur (procedura wyboru i oceny operacji w ramach LSR, procedura wyboru i oceny grantobiorców). Rada funkcjonuje w oparciu o Regulamin Rady LGD oraz ww. procedury. Podstawowe obowiązki Rady i Biura wynikają ze Statutu Stowarzyszenia. **Zarząd** odpowiedzialny jest za organizację pracy Biura i funkcjonowanie LGD, a także za podejmowanie decyzji o sposobach działania LGD. **Walne Zebranie Członków** zatwierdza propozycje Zarządu, w tym dotyczące zmian w zapisach LSR (np. zmian kryteriów wyboru). Szczegółowe regulacje zawierają poszczególne Regulaminy.

VII.1.2. Sposób powstawania procedur

Pracą nad treścią poszczególnych procedur zajmą się Pracownicy Biura LGD. Przy opracowaniu procedur wykorzystamy dotychczasowe doświadczenia z wdrażania LSR (PROW 2007-2013, PROW 2014-2020), w szczególności odnoszące się do funkcjonalności kryteriów oceny oraz poszczególnych narzędzi wykorzystywanych w procesie oceny i wyboru operacji (np. form i zawartości kart oceny, sposobu przeprowadzania oceny itd.). Cennymi uwagami, które zostały wykorzystane podczas opracowania procedur były także wnioski i rekomendacje z raportu ewaluacyjnego (2014-2020) odnoszące się m.in. do kryteriów wyboru oraz oceny pracy Rady i Biura LGD. Pomocne w procesie tworzenia procedur będzie również wymienianie opinii na ten temat z innymi Lokalnymi Grupami Działania oraz współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego.

VI.1.3. Kluczowe cele i założenia procedur

Celem tworzenia procedur jest opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru o udzielenie wsparcia w ramach realizacji LSR, które pozwalają uniknąć konfliktu interesów i zapewniają, aby żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała decyzji w sprawie wyboru.

Zapewnione zostaną niedyskryminujące warunki do aplikowania przez wnioskodawców o środki na operacje wpisujące się w cele strategii, w tym określenie zasad oceny poszczególnych operacji w taki sposób, aby w jak największym stopniu odpowiadały na problemy obszaru.

Procedury, wymienione w pkt. VI.1.1, będą się odnosić się w szczególności do:

- **warunków ubiegania się wnioskodawców o wsparcie realizacji operacji**, w tym do terminów poszczególnych czynności, jakie należy wykonać w toku tego procesu, niezbędnej dokumentacji itp.;
- **sposobu oceny operacji**, w tym do opisu tego procesu jak i do narzędzi i sposobów samej oceny (informacja jak, przez kogo, kiedy oceniane są wnioski, jakimi kryteriami, jakie są minima punktowe oceny itd.);
- **sposobów obiegu informacji i jej zakresie** (w tym o ogłoszeniach naborów, o terminach poszczególnych czynności, o wynikach naboru, wynikach wyboru operacji, o możliwości składania odwołań/protestów, o konieczności dokonania uzupełnień i wiele innych);
- **dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia procedur** (załączniki do procedur - wzory dokumentów)
- **sposobów ustalania kryteriów oceny** (w tym powiązań tych kryteriów z analizą potrzeb i potencjału, a przez to z diagnozą obszaru LGD), a także sposobów zmiany tych kryteriów.

Szczegóły będą zawierać poszczególne dokumenty procedur obowiązujące podczas wdrażania LSR, które będą udostępniane w Biurze LGD oraz na stronie internetowej LGD.

VII.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Lokalne kryteria wyboru zostaną **ustanowione na podstawie diagnozy obszaru i konsultacji społecznych**, w wyniku których została sformułowana analiza potrzeb i potencjału LSR (rozdział IV). Kryteria będą sformułowane w ten sposób, by poprzez wybór konkretnych operacji spowodować realizację takich

inicjatyw/inwestycji (**produkty**), których zaistnienie na terenie LGD pozwoli osiągnąć **rezultaty** zbieżne z założonymi celami LSR.

Zgodnie z zapisami PS WPR Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” zamierza w kryteriach wyboru operacji premiować w szczególności operacje:

- objęte oddolnymi koncepcjami inteligentnej wsi,
- dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, w szczególności dla grupy osób w niekorzystnej sytuacji (kobiety), seniorów (osoby pow. 60 r.ż.), osób młodych (do 25 r.ż.),
- innowacyjne,
- przewidujące zatrudnienie.

Wszystkie kryteria wyboru, jakie zostaną ustanowione będą zgodne z zapisami PS WPR oraz FEW 2021-2027 w odniesieniu do danego typu projektu i właściwego funduszu (EFRROW, EFRR, EFS+).

Projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFRROW, EFS+ i EFRR oraz promowane będą projekty wpisujące się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

Zmiany kryteriów, podobnie jak i aktualizacje innych treści LSR, mogą (i powinny) odbywać się w sytuacjach koniecznych, a więc takich, w których zastosowanie dotychczasowych kryteriów nie przynosi zadowalającego efektu (nie realizowane są wskaźniki i cele LSR). **Podstawową przyczyną zmiany kryteriów są dane z monitoringu i ewaluacji** mówiące o niezadowalającym poziomie realizacji LSR. Informacja taka (zgodnie z założeniami monitoringu i ewaluacji, rozdział X) jest podstawą do podejmowania decyzji w sprawie zmiany kryteriów wyboru. Zmiana kryteriów powinna być konsultowana społecznie, chyba że wynika ze zmian prawnych lub zaleceń pokontrolnych instytucji nadrzędnych (obowiązek wprowadzenia zmian). Opis procedury zmian kryteriów wyboru, uwzględniający ww. aspekty oraz właściwość decyzyjna organów LGD w tym zakresie zostaną ujęte w poszczególnych procedurach wymienionych w pkt. VII.1.1.

VII.3. Innowacyjność

VII.3.1. Sposób uwzględnienia innowacyjności w kryteriach wyboru operacji

Innowacyjność jest postrzegana w LSR jako czynnik rozwojowy obszaru. Postanowiono dodatkowo punktować operacje z zakresu przedsiębiorczości za rozwiązania innowacyjne. Uważamy, że to właśnie przedsiębiorcy mogą wnieść duży wkład w rozwój obszaru LGD poprzez pierwiastek innowacyjny w ich inwestycjach dofinansowanych w ramach inicjatywy LEADER (RLKS). Dlatego też Przedsięwzięciami LSR, w których zdecydowano się dodatkowo wspierać rozwiązania innowacyjne są:

- Przedsięwzięcie P.1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej,
- Przedsięwzięcie P.2.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej,
- Przedsięwzięcie P.3.1. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej.

Zakresy, opisy i główne założenia poszczególnych przedsięwzięć zawarto w rozdziale VI "Cele i wskaźniki". Innowacyjność zostanie uwzględniona jako oddzielne kryterium oceny (operacje z zakresu ww. Przedsięwzięć LSR otrzymają dodatkowy punkt za innowacyjność). Obowiązek udowodnienia innowacyjności (dostarczenia wystarczających informacji na ten temat) leży po stronie wnioskodawcy, który musi zawrzeć te informacje w formularzu wniosku lub załącznikach. Członkowie Rady oceniającej operacje, w przypadku kryterium dotyczącego innowacyjności będą mogli dodatkowo uzasadnić swą ocenę na karcie oceny.

VII.3.2. Definicja innowacyjności stosowana w LSR:

Przez innowacyjność rozumie się zmianę mającą na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych. Stopień oryginalności zmian:

- kreatywne – powstają w wyniku autorskiego pomysłu, dotyczą nowych produktów, usług, procesów lub organizacji;
- imitujące – wzorowane na wcześniej powstałych produktach, usługach, procesach lub organizacji; dotyczące nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych;

- pozorne – w rzeczywistości nie są to innowacje w skali LSR; są to jedynie drobne zmiany oferujące rzekome nowości.

VII.4. Operacje grantowe, operacje własne, operacje realizowane w partnerstwie z partnerami spoza obszaru danej LSR

LSR przewiduje realizację **operacji grantowych** w następujących Przedsięwzięciach:

- Przedsięwzięcie P.1.1. Wzmacniamy infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia,
- Przedsięwzięcie P.2.1. Wzmacniamy infrastrukturę kulturalną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia,
- Przedsięwzięcie P.2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym,
- Przedsięwzięcie P.3.4. Integracja mieszkańców Wielkopolski Wschodniej,
- Przedsięwzięcie P.3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie (opracowanie koncepcji Smart Village).

Tematyka grantów została określona w rozdziale VI "Cele i wskaźniki". Przebieg procesu ubiegania się o wybór grantobiorcy oraz inne pokrewne informacje określą "Procedury wyboru grantobiorców". Dla projektów grantowych polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village zostaną przygotowane osobne, uproszczone procedury.

LSR przewiduje realizację operacji własnych LGD w następujących Przedsięwzięciach:

- Przedsięwzięcie P.1.4. Mistrzostwa Wielkopolski Wschodniej,
- Przedsięwzięcie P.3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia.

LSR przewiduje realizację operacji w partnerstwie w następujących Przedsięwzięciach:

- Przedsięwzięcie P.3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD

LSR przewiduje realizację projektów partnerskich w następujących Przedsięwzięciach:

- Przedsięwzięcie P.2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym,
- Przedsięwzięcie P.3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD

Realizacja projektów odpowiada na potrzebę zdiagnozowaną na obszarze LSR „Mała ilość inicjatyw wspólnych, słabe przekonanie do współpracy na wielu płaszczyznach”. Realizacja tych projektów skupiać się będzie na wzmocnieniu zdolności do współpracy, wymiany doświadczeń, wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru LGD, nawiązaniu kontaktów i poznaniu dobrych praktyk.

Podsumowanie rozdziału VII:

W proces przyjmowania, wyboru i oceny operacji będą zaangażowane: Biuro Stowarzyszenia oraz Rada LGD. Szczegóły dot. przyjmowania, wyboru i oceny operacji zostaną opisane w odpowiednich Procedurach. Opracowanie niedyskryminujących i przejrzystych procedur i kryteriów wyboru o udzielenie wsparcia w ramach realizacji LSR pozwoli uniknąć konfliktu interesów i zapewni, aby żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała decyzji w sprawie wyboru.

Tworząc lokalne kryteria wyboru LGD odniesie się do diagnozy obszaru oraz wyników spotkań konsultacyjno-warsztatowych. Zmiana kryteriów, inna niż wynikająca ze zmian prawnych lub zaleceń pokontrolnych instytucji nadrzędnych (obowiązek wprowadzenia zmian), będzie wymagała konsultacji społecznych.

LGD zamierza premiować operacje z zakresu przedsiębiorczości wykorzystujące rozwiązania innowacyjne. W tym celu zawarła w LSR definicję innowacyjności.

Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” zamierza realizować operacje grantowe, operacje własne, operacje w partnerstwie i projekty partnerskie

ROZDZIAŁ VIII. PLAN DZIAŁANIA

VIII.1. Charakterystyka przyjętego harmonogramu osiągnięcia poszczególnych celów i wskaźników wskazująca czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR.

Harmonogram osiągnięcia wskaźników został sporządzony w sposób umożliwiający wywiązanie się LGD z obowiązków wynikających z § 6 projektu Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (umowa ramowa). Każdy konkurs będzie poprzedzony realizacją działań

szkoleniowych i doradczych, umożliwiających przyszłym wnioskodawcom zdobycie wiedzy niezbędnej do przygotowania wniosków. Ze względu na bliskość rozpoczęcia wdrażania LSR i I kamienia milowego zakłada się, że początkowy etap LSR będzie charakteryzował się zwiększoną intensywnością wdrażania założonych w budżecie LSR środków. Odpowiada to również licznym potrzebom zdefiniowanym na obszarze LGD. W kolejnych latach wydatkowanie środków LGD następować będzie sukcesywnie.

VIII.2. Wyszczególnienie kamieni milowych realizacji LSR.

W zakresie środków PS WPR 2021-2027 zakłada się realizację LSR w trzech etapach zawierających dwa kamienie milowe (zgodnie z § 9 projektu Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność). Etap I obejmuje realizację LSR od dnia podpisania umowy ramowej do 30.06.2026, gdzie wsparcie na wdrażanie LSR powinno osiągnąć 40% wartości określonej w § 5 ust. 2 pkt 1 umowy ramowej. Etap II potrwa do 31.12.2027 r. – wsparcie na wdrażanie powinno osiągnąć 80% wartości określonej jw.). Etap III potrwa do 31.12.2029 – pozostała część środków.

W zakresie środków programu regionalnego zakłada się realizację LSR również w trzech etapach. Etap I – do 31.12.2026, etap II – do 31.12.2028 i etap III – do 31.12.2029. Wartości procentowe odpowiadające poszczególnym kamieniom milowym zostaną określone w podpisanej umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Na ww. założenia olbrzymi wpływ będzie miała fizyczna data podpisania umowy ramowej.

Szczegółowy zakres Planu Działania w tym:

- a) specyfikację celów i przedsięwzięć LSR oraz wskaźników produktu i rezultatu objętych tymi celami;
- b) określenie wartości i jednostek osiąganych wskaźników produktu i rezultatu, wysokości finansowania przypisane tym wartościom, a więc planowane do wydatkowania z poszczególnych części budżetu LSR kwoty oraz procentowe ujęcie wydatkowania planowanej dla danego wskaźnika produktu kwoty finansowania w ujęciu narastającym;
- c) określenie funduszu, z którego realizowane jest dane przedsięwzięcie LSR (EFRROW, EFRR, EFS+)

zawiera tabela Plan działania stanowiąca załącznik nr 2 do LSR.

Ponadto Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” będzie korzystało, że środków na Zarządzanie LSR, zgodnie z zapisami załącznika nr 4 do regulaminu konkursu na wybór LSR, które obrazuje poniższa tabela.

Tab. nr 21 Środki na zarządzanie LSR

Fundusz	Kwota w LSR na zarządzanie (w euro)
EFRROW	412 500,00
EFRR	105 593,60
EFS+	158 626,10
RAZEM	676 719,70

ROZDZIAŁ IX. PLAN FINANSOWY LSR

IX.1. Finansowanie działalności LGD

a) Fundusze EFSI stanowiące bezpośrednie źródło finansowania LSR (budżet LSR)

Lokalna Strategia Rozwoju LGD Stowarzyszenie Wielkopolska Wschodnia realizowana będzie w oparciu o trzy fundusze EFSI: EFRROW, EFRR i EFS+. Planowaną wysokość środków na wdrażanie LSR i zarządzanie LSR prezentuje **załącznik nr 3 do LSR. Budżet LSR.**

b) Inne potencjalne źródła finansowania

LGD w ramach swojej działalności planuje pozyskać także inne fundusze, które nie będą stanowiły bezpośredniego źródła finansowania LSR, ale będą odpowiadać zakresem przedsięwzięć planowanych w LSR. Będą to środki z następujących źródeł: powiat koniński (otwarte konkursy ofert na realizację zadań), powiat kolski (otwarte konkursy ofert na realizację zadań), Samorząd Województwa Wielkopolskiego (otwarte konkursy ofert na realizację zadań), KSOW (konkurs dla partnerów KSOW), Narodowe Centrum Kultury (programy: EtnoPolska, Bardzo Młoda Kultura 2023-2023), Fundacja BGK (programy: Sport na Start, Skrzydła dla Mamy, Generacja 6.0), Fundacja PZU (program Fundacja PZU z kulturą), Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (Program Wieloletni na Rzecz Osób Starszych „Aktywni+).

Są to programy nakierowane na wsparcie działań w zakresie wspierania turystyki, rekreacji, kultury, realizacji działań przez i na rzecz osób młodych oraz seniorów, realizacja działań na rzecz kobiet. Planowanie pozyskania środków z ww. źródeł ma zatem uzasadnienie w stwierdzonych na obszarze LGD potrzebach i będą one dostępne dla LGD w okresie realizacji LSR.

IX.2. Opis powiązań źródeł finansowania z celami LSR

W poniższej tabeli wykazano bezpośrednie powiązania źródeł finansowania z realizacją poszczególnych celów, przedsięwzięć LSR i osiągnięciem objętych celami wskaźników.

Tab. nr 22 Powiązania budżetu LSR z realizacją poszczególnych celów

Lp.	Przedsięwzięcie LSR	Wskaźniki produktu w ramach przedsięwzięć	Sposób realizacji	Budżet całkowity przeznaczony na realizację (w euro)	Źródło finansowania (fundusz)
1.	1.1.	WP.1	konkurs/PG	210 868,50	EFRROW
2.	1.2.	RCO77	konkurs	141 313,00	EFRR
3.	1.3.	WP.2 WP.3	konkurs	368 889,00	EFRROW
4.	1.4.	WP.4	operacja własna	30 000,00	EFRROW
Razem C1				751 070,50	
1.	2.1.	WP.5	konkurs/PG	512 682,50	EFRROW
2.	2.2.	RCO77	konkurs	306 687,00	EFRR
3.	2.3.	WP.6 WP.7	konkurs	102 223,00	EFRROW
4.	2.4.	WP.8 WP.9	projekt partnerski/PG	69 000,00	EFRROW
Razem C2				990 592,50	
1.	3.1.	WP.10 WP.11	konkurs	240 002,00	EFRROW
2.	3.2.	WP.12	operacja własna	30 000,00	EFRROW
3.	3.3.	WP.13 WP.14	operacja w partnerstwie/projekt partnerski	69 000,00	EFRROW
4.	3.4.	WP.15	PG	111 112,00	EFRROW
5.	3.5.	WP.16	PG	6 223,00	EFRROW
6.	3.6.	PLKLCO02	konkurs	647 115,00	EFS+
7.	3.7.	FEW4I-P1	konkurs	25 885,00	EFS+
Razem C3				1 129 337,00	
Zarządzanie LSR			KB, A*	412 500,00	EFRROW
				105 593,60	EFRR
				158 626,10	EFS+
Razem budżet LSR w tym:				3 547 719,70	
Wdrażanie LSR				2 871 000,00	
Zarządzanie LSR				676 719,70	

* KB - koszty bieżące; A- aktywizacja; PG- projekt grantowy

Szczegółowe dane finansowe, w tym budżet LSR oraz plan wykorzystania budżetu LSR w oparciu o zakontraktowane środki z EFSI stanowiące bezpośrednie źródła finansowania LSR w latach 2021-2027 (w EUR),

w podziale na lata, a także procentowe ujęcie wydatkowania planowanej dla danego funduszu alokacji kwoty w ujęciu narastającym zawiera załącznik nr 4 do LSR.

ROZDZIAŁ X. MONITORING I EWALUACJA

X.1. Szczegółowy opis procesu monitorowania i ewaluacji

Monitoring wdrażania strategii jest procesem pozwalającym odpowiedzieć na dwa podstawowe pytania: czy strategia jest realizowana i jakie skutki przynosi jej realizacja. Monitoring dotyczy zatem przebiegu realizacji strategii (jej celów, zadań, wskaźników) jak i oceny efektów jej wdrażania (np. przemian społeczno-gospodarczych obszaru, którego dotyczy). Monitoring polega więc na szeregu następujących po sobie czynnościach. Są to m.in.:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych i informacji o realizacji celów strategicznych;
- okresowe prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych;
- przygotowanie cyklicznych raportów ukazujących stopień realizacji strategii;
- ocena osiągniętych rezultatów i określenie stopnia osiągnięcia celów i wykonania działań;
- ocena rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a osiągniętymi rezultatami;
- analiza przyczyn rozbieżności oraz identyfikacja obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych;
- opracowanie rekomendacji dotyczących wprowadzenia niezbędnych zmian w procesie wdrażania;
- planowanie zmian w strategii oraz wdrożenie przyjętych działań (w wyniku rekomendacji).

Monitoring umożliwia bieżącą ocenę realizacji zadań, przypisanych im wskaźników oraz osiągnięcia stawianych w strategii celów, prognozowanie ewentualnych zmian warunków i kierunków realizacji, dokonywanie bieżących korekt i poprawek, podejmowanie działań zabezpieczających i naprawczych czy wreszcie – na podstawie raportu - informowanie stron zaangażowanych we wdrażanie o uzyskanych wynikach i wnioskach. Monitoring spełnia zatem dwie podstawowe funkcje:

- **sprawdzającą** (systematyczne, najlepiej coroczne, zestawienie wykonanych / zrealizowanych przedsięwzięć w relacji do zapisanych programów / planu) oraz
- **korygującą** (wprowadzanie zmian do zapisów strategii, wynikających ze szczególnie istotnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w fazie jej tworzenia lub co do których przyjęto niewłaściwe założenie – korekta celów, wskaźników, narzędzi wdrażania).

Monitoring strategii ma być **stałym i ciągłym procesem obserwacji zmian wybranych mierników**, mającym na celu **zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami**.

Podstawą do opracowania zasad monitoringu jest aktualny dokument planistyczny, czyli Lokalna Strategia Rozwoju (LSR).

Ewaluację można rozumieć ogólnie jako „**ocenę wartości interwencji, do której to oceny zastosowano odpowiednie, znane kryteria**”. Interwencją są – w wypadku LSR – mechanizmy wdrażane przez LGD, a więc realizacja wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Ujmując zatem definicję ewaluacji w sposób najprostszy, ma ona być rozumiana jako **ocena prowadzonych działań** lub „**sprawdzenie jakości tego, co jest robione**”.

Wspomnianymi powyżej kryteriami oceny są:

- **zgodność stosowanych narzędzi z potrzebami mieszkańców i podmiotów z terenu działania LGD** odzwierciedlająca się w ich zainteresowaniu realizowanymi zadaniami;
- **skuteczność działań** (osiąganie lub nieosiąganie założonych celów poszczególnych działań);
- **efektywność** (stosunek ilości środków do osiągniętych celów);
- **oddziaływanie** (uzyskiwanie szerszych efektów dzięki realizacji poszczególnych zadań);
- **trwałość efektów** (wypracowanie trwałych rozwiązań, powtarzalnych zjawisk i działających mechanizmów utrwalających osiągnięty cel działania LGD; a więc prawdopodobieństwo, że korzyści wynikające z realizacji strategii będą trwać nadal, po zakończeniu bieżącej interwencji, być może przy założeniu innych narzędzi wsparcia, albo bez nich).

Ewaluacja **powinna mieć charakter użytkowy**, a więc jej wynik musi być przydatny do usprawnienia prowadzonych działań, w tym do osiągnięcia lepszych wskaźników w powyższych kryteriach. Przede wszystkim zaś **musi posiadać konkretnie określony cel**, bez którego sensowność jej dokonywania jest wątpliwa.

Ewaluacja, poprzez analizę osiągnięcia celów pokazuje poprawne, odpowiednie ich sformułowanie, gdzie słowo „odpowiednie” nie odnosi się do literackiego ujęcia, ale do właściwego dopasowania celów do wcześniej przeprowadzonej analizy obszaru (analizy potrzeb i potencjału), zidentyfikowanego w niej spektrum problemów, hierarchii priorytetów itd. Cele LSR, jak i przedsięwzięcia są bowiem odpowiedzią na potencjały i potrzeby występujące na obszarze objętym strategią oraz szansę i zagrożenia istniejące w jego otoczeniu.

W zakresie kluczowych wartości wskaźników szacujących postęp wdrażania LSR ewaluacja opiera się na danych pozyskanych w drodze bieżącego monitoringu tego procesu. Monitoring wykonywany jest systematycznie, w stałych, ściśle zdefiniowanych okresach, a ewaluacja dokonuje podsumowania procesu wdrażania jednorazowo, w trakcie jego trwania (*on-going*, ewaluacja dokonywana na koniec "kamieni milowych" - etapów wdrażania LSR, określonych w Planie Działania niniejszej LSR) oraz na jego zakończenie (*ex-post*). Ewaluacja początkowa, umożliwiająca zebranie danych wyjściowych do analizy obszaru, w tym wartości początkowych wskaźników (ewaluacja *ex-ante*) może być natomiast oparta na danych ewaluacji końcowej z poprzedniego okresu wdrażania (2014-2020), jeśli dane w niej zawarte są użyteczne dla nowego okresu.

System monitoringu i ewaluacji w LSR LGD "Wielkopolska Wschodnia" na lata 2021-2027 obejmuje wymienione w poniższej tabeli elementy, którym przypisano podmioty odpowiedzialne za wykonywanie ewaluacji lub monitorowania.

Tab. nr 23 System monitoringu i ewaluacji LSR

L.p.	Element procesu	Podmiot odpowiedzialny	Sposób działania	Termin	Ocena
MONITORING					
1.	Stałe monitorowanie osiągnięcia poziomu wskaźników realizacji LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Członkowie Rady Stowarzyszenia	<p>1. Podczas naborów odbywać się będzie bieżąca monitorowanie osiągniętych wskaźników (wybierane do dofinansowania mogą być jedynie operacje wpisujące się w określone wskaźniki LSR)</p> <p>2. Po posiedzeniu Rady, po podjęciu przez Radę odpowiednich uchwał, Biuro LGD zbiera dane dotyczące osiągniętych wskaźników na podstawie listy operacji wybranych do dofinansowania.</p> <p>3. Na zakończenie realizacji operacji beneficjenci składają ankietę monitorującą, udostępnioną przez LGD na stronie internetowej. Biuro analizuje na bieżąco dane z ankiet monitorujących oraz przypomina beneficjentom o konieczności złożenia ankiety.</p> <p>4. Instytucja Wdrażająca (UMWW) udostępnia okresowo dane sumaryczne dot. poziomu wdrażania poszczególnych typów operacji. Biuro analizuje te dane i porównuje z danymi pochodzącymi z innych źródeł.</p>	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników LSR
2.	Stałe monitorowanie poziomu realizacji budżetu LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Członkowie Rady Stowarzyszenia	<p>1. W wyniku naboru wniosków o przyznanie pomocy do dofinansowania mogą być przyjęte tylko te operacje, które mieszczą się w budżecie danego naboru. Podczas posiedzenia Rady należy monitorować, które operacje zostaną zakwalifikowane do dofinansowania pod tym względem.</p> <p>2. Po posiedzeniu Rady, po podjęciu przez Radę odpowiednich uchwał, Biuro zbiera dane dotyczące realizacji budżetu LSR na podstawie operacji wybranych do dofinansowania.</p> <p>3. Na zakończenie realizacji operacji beneficjenci</p>	Na bieżąco	Stopień wykorzystania poszczególnych funduszy, wysokość zakontraktowanych środków

			<p>składają ankietę monitorującą, udostępnioną przez LGD na stronie internetowej. Biuro analizuje na bieżąco dane z ankiet oraz przypomina beneficjentom o konieczności złożenia ankiety.</p> <p>4. Instytucja Wdrażająca (UMWW) udostępnia okresowo dane sumaryczne dot. poziomu wdrażania poszczególnych typów operacji. Biuro analizuje te dane i porównuje z danymi pochodzącymi z innych źródeł.</p> <p>5. Bieżące monitorowanie poziomu realizacji budżetu musi być prowadzone równoległe z monitorowaniem wydatków własnych LGD. Bieżące sprawdzanie pozostałych do wykorzystania środków oraz oszczędności w wydatkowaniu.</p>		
3.	Stale monitorowanie postępu realizacji operacji grantowych na terenie LGD	Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura	1. LGD, jako beneficjent projektu grantowego, monitoruje postęp realizacji grantów. Od skuteczności wdrażania poszczególnych grantów zależy osiągnięcie przypisanych im wskaźników, jak również rozliczenie całego projektu grantowego.	Na bieżąco, w całym okresie wdrażania danego projektu grantowego	Postęp w realizacji projektu grantowego, stopień wykorzystania środków na dany projekt grantowy, stopień realizacji wskaźników danego projektu grantowego
4.	Stale monitorowanie jakości pracy Biura LGD	Podmioty zewnętrzne: osoby i podmioty korzystające z usług Biura LGD / Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura	1. Osoby korzystające z doradztwa, konsultacji, informacji oraz innego wsparcia oferowanego przez Biuro LGD wypełniają dobrowolną anonimową ankietę, wyłożoną w Biurze LGD. 2. Biuro dokonuje okresowego podsumowania danych z ankiet.	Ankieta wypełniana na bieżąco. Dane z ankiet podsumowywane na koniec roku, którego dotyczą	Liczba udzielonego doradztwa lub konsultacji i ich skuteczność
5.	Stale monitorowanie jakości działań szkoleniowych i aktywizacyjnych LGD	Podmioty zewnętrzne: uczestnicy szkoleń i działań aktywizacyjnych LGD / Podmiot	1. Monitoring prowadzonych działań (szkoleniowych, aktywizacyjnych) prowadzony w formie ankiety wypełnianej przez uczestników/odbiorców na zakończenie danego działania.	Ankieta wypełniana na bieżąco, zawsze na zakończenie	Stopień zainteresowania działaniami (szkoleniowymi,

		wewnętrzny: Pracownicy Biura		działań (szkoleniowych, aktywizacyjnych). Dane z ankiet podsumowywane na koniec roku, którego dotyczą	aktywizacyjnymi)
6.	Okresowe monitorowanie aktualności zapisów LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd LGD	1. Zmiana przepisów musi znajdować odzwierciedlenie w zmianach zapisów LSR (np. zmiany ustaw, wytycznych), ponieważ partnerzy i odbiorcy usług/działań LGD opierają swą wiedzę dot. wdrażania LSR m.in. na treści strategii. 2. LSR jest dokumentem wiodącym dla LGD, określa ona ramy funkcjonowania i organizacji naborów, dlatego jej treść powinna być zawsze aktualna.	Na bieżąco w konsekwencji wejścia w życie nowych przepisów (np. zmiana ustaw, wytycznych, interpretacje itp.)	Aktualność zapisów LSR
7.	Okresowe monitorowanie struktur organów LGD	Podmiot wewnętrzny: Pracownicy Biura	1. Monitorowanie właściwej struktury organów LGD. W tym w szczególności Rady LGD, jako organu decyzyjnego, wobec którego regulacje prawne narzucają odpowiednie proporcje w reprezentowaniu grup interesu sektorów. 2. Zapisy monitoringu nie powinny być w sprzeczności z Regulaminem Rady, który z kolei powinien regulować kwestie kontroli właściwego składu Rady, dokonywanej przed każdym posiedzeniem. 3. Monitorowanie właściwego przypisania czynności wykonywanych przez poszczególne osoby będące członkami organów LGD, wynikającego z określonych w regulaminach zakresach czynności, przypisanych tym osobom.	Na bieżąco, zawsze w przypadku zmian prawnych	Ilość przedstawicieli poszczególnych grup interesu sektorów
8.	Okresowy przegląd systemu monitoringu i ewaluacji	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd LGD	1. Przegląd systemu monitorowania LSR, w tym funkcjonowania jego elementów i narzędzi oraz dokonywanie zmian w stosowanym systemie	W przypadkach niezwłocznej konieczności	Efektywność prowadzonego monitoringu

			monitoringu.	wdrożenia zmian (np. w wyniku zmian legislacji lub zawartości merytorycznej wywołanej innymi czynnikami – na bieżąco W innych sytuacjach - corocznie	
EWALUACJA					
1.	Okresowe podsumowanie poziomu wskaźników realizacji LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Zarząd LGD Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci	1. Skuteczność wdrażania LSR pod kątem osiągnięcia wskaźników realizacji strategii – analiza skuteczności wdrażania LSR oparta na: wynikach naborów dotychczasowych i planowanych oraz na wynikach monitoringu.	Ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrażania LSR	Skuteczność prowadzenia naborów, stosowanych kryteriów oceny, harmonogramu działań
2.	Okresowe podsumowanie poziomu realizacji budżetu LSR	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / przedstawiciele Organów LGD / Zarząd LGD / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci	1. Skuteczność wdrażania LSR pod kątem realizacji budżetu LGD – analiza skuteczności wdrażania LSR oparta na: wynikach naborów dotychczasowych i planowanych oraz na wynikach monitoringu	Ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrażania LSR	Trafność, efektywność i użyteczność wykorzystania budżetu
3.	Okresowe podsumowanie danych dotyczących funkcjonowania LGD, w tym ocen pracy Biura LGD oraz działalności szkoleniowej i aktywizacyjnej	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci	1. Funkcjonowanie Biura – analiza oparta na wywiadzie z jego pracownikami, z przedstawicielami Rady i Zarządu, a także na danych ankietowych pozyskanych od osób obsługiwanych przez Biuro, korzystających z informacji i pomocy w Biurze LGD oraz uczestników szkoleń organizowanych przez LGD	Ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrażania LSR	Rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków, funkcjonowanie i efektywność pracy Biura, sprawność funkcjonowania LGD, efektywność, trafność i

					trwałość działań szkoleniowych i aktywizacyjnych
4.	Okresowa ocena wizerunku/roznawalności LGD na obszarze jej działania	Podmioty wewnętrzne: Pracownicy Biura / Podmioty zewnętrzne: Eksperti / konsultanci	1. Rozpoznawalność LGD – analiza oparta na ankietach kierowanych do mieszkańców obszaru LGD (ankieta internetowa)	Ewaluacja ex-post – po zakończeniu wdrażania LSR	Skuteczność informowania o LGD i działaniach przez nią podejmowanych

X.2. Sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych

Pozyskane dane z monitoringu oraz ewaluacji będą wykorzystywane do aktualizacji LSR, procedur lub zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD oraz Biura. Zapewnią terminowe i skuteczne wdrażanie LSR, odpowiednią jakość stosowanych procedur, efektywność lokalnych kryteriów wyboru operacji czy jakość świadczonych przez LGD usług. Wyniki badań mogą stać się również przesłanką do zmiany zasad funkcjonowania LGD, czy zmian LSR, w szczególności w zakresie aktualizacji budżetu, wskaźników lub innych założeń do zmieniających się warunków otoczenia LSR.

W przypadku wykrycia problemów na etapie wdrażania LSR lub zarządzania LSR Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia” zamierza podjąć działania naprawcze. Działania naprawcze zostaną opracowane przez pracowników Biura, członków organów LGD oraz pozostałych członków Stowarzyszenia.

Podsumowanie rozdziału X

Systematyczne monitorowanie stanowi ważną część zarządzania organizacją i wdrażaną LSR. Proces monitoringu

i ewaluacji został dostosowany do specyfiki obszaru i przygotowanej LSR. Wykorzystano doświadczenia dwóch perspektyw programowania UE. Zapewniło to odpowiedni dobór elementów podlegających bieżącemu monitoringowi oraz okresowej ewaluacji.

Wnioski i rekomendacje z prowadzonych badań powinny być podstawą do podejmowania działań zaradczych, jeśli pojawiłoby się zagrożenie nieosiągnięcia kamieni milowych określonych w umowie ramowej, czy poziomów realizacji wskaźników produktu i rezultatu.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1. Raport z ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Wielkopolska Wschodnia”.
2. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020.
3. Kościelecki P., Bloch E., Śpiewak R., Zalewska K., „Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju”, opublikowany przez MRiRW.
4. Baza dobrych praktyk partycypacji.
5. Strategie Gmin Członkowskich.
6. Dane własne Powiatowego Urzędu Pracy w Kole.
7. Dane własne Powiatowego Urzędu Pracy w Kole
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.
9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r.
10. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.
11. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 02 grudnia 2021 r.
12. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

1. Cele i przedsięwzięcia
2. Plan działania
3. Budżet LSR
4. Plan wykorzystania budżetu LSR

ZAŁĄCZNIK NR 1: CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie "Wielkopolska Wschodnia"	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
210 868,50	P.1.1. Wzmacniamy infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	mieszkańcy obszaru LGD, jsfp, NGO, turyści	konkurs/projekt grantowy
141 313,00	P.1.2. Obiekty turystyczne i rekreacyjne dla Wielkopolski Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, jsfp, NGO, turyści	konkurs
368 889,00	P.1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności grupy osób w niekorzystnej sytuacji oraz osoby młode do 25 r.ż lub osoby pow. 60 r.ż	konkurs
30 000,00	P.1.4. Mistrzostwa Wielkopolski Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności grupy osób w niekorzystnej sytuacji oraz osoby młode do 25 r.ż lub osoby pow. 60 r.ż	operacja własna
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.2 Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
512 682,50	P.2.1. Wzmacniamy infrastrukturę kulturalną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	mieszkańcy obszaru LGD, jsfp, NGO	konkurs/projekt grantowy
306 687,00	P.2.2. Obiekty kulturalne dla Wielkopolski Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, jsfp, NGO	konkurs
102 223,00	P.2.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności grupy osób w niekorzystnej sytuacji oraz osoby młode do 25 r.ż lub osoby pow. 60 r.ż	konkurs
69 000,00	P.2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym	NGO, jsfp, grupy nieformalne	projekt partnerski/ projekt grantowy

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.3. Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
240 002,00	P.3.1. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności grupy osób w niekorzystnej sytuacji oraz osoby młode do 25 r.ż lub osoby pow. 60 r.ż	konkurs
30 000,00	P.3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności grupy osób w niekorzystnej sytuacji oraz osoby młode do 25 r.ż lub osoby pow. 60 r.ż, NGO, jsfp, przedsiębiorcy	operacja własna
69 000,00	P.3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD	mieszkańcy obszaru LGD	projekt partnerski/operacja w partnerstwie
111 112,00	P.3.4. Integracja mieszkańców Wielkopolski Wschodniej	mieszkańcy obszaru LGD, w szczególności osoby młode do 25 r.ż. Lub osoby powyżej 60 r.ż.	projekt grantowy
6 223,00	P.3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie	mieszkańcy obszaru LGD	projekt grantowy
647 115,00	P.3.6. Zwiększamy dostępność do usług społecznych na obszarze LGD	osoby objęte usługami społecznymi, osoby powyżej 60 r.ż., dzieci i młodzież	konkurs
25 885,00	P.3.7. Wspieramy inicjatywy społeczne i pozarządowe Wielkopolski Wschodniej	NGO	konkurs

ZALĄCZNIK NR 2: PLAN DZIAŁANIA

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze LGD Stowarzyszenie "Wielkopolska Wschodnia"													
Przedsięwzięcie P. 1.1. Wzmacniamy infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	WP.1. liczba obiektów małej publicznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej objętych wsparciem z PS WPR	0	0	0	0	1 szt.	7	4 szt.	38	4 szt.	69	4 szt.	100	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.2. Obiekty turystyczne i rekreacyjne dla Wielkopolski Wschodniej	Wskaźnik produktu RC077 liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	0	0	0	2 szt.	100	0	100	0	100	0	100	FEW

Przedsięwzięcie P. 1.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze turystyki w Wielkopolsce Wschodniej	WP. 2. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR	0	0	0	0	2 szt.	100	0	100	0	100	0	100	PS WPR
	WP.3. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR	0	0	0	0	3 szt.	60	0	60	2 szt.	100	0	100	
Przedsięwzięcie P. 1.4. Mistrzostwa Wielkopolski Wschodniej	WP.4. liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych organizowanych przez LGD	0	0	0	0	0	0	0	0	7 szt.	100	0	100	PS WPR
Wskaźnik rezultatu R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób) (dot. Przedsięwzięcia P.1.1)		0	-	0		150 osób		200 osób		200 osób		200 osób		PS WPR
Wskaźnik rezultatu RCR77 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok) (dot. Przedsięwzięcia P.1.2)		0		0		300 osób		0		0		0		FEW
Wskaźnik rezultatu R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR (dot. Przedsięwzięcia P.1.3)		0		0		5 szt.		0		2 szt.		0		PS WPR

Wskaźnik rezultatu R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (dot. Przedsięwzięcia P.1.4)		0	0	0	0	200 osób	0	PS WPR						
C.2.	Wzrost znaczenia kultury i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie "Wielkopolska Wschodnia"													
Przedsięwzięcie P. 2.1. Wzmacniamy infrastrukturę kulturalną obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	WP.5. liczba obiektów małej publicznej infrastruktury kulturalnej objętych wsparciem z PS WPR	0	0	0	0	6 szt.	66	3 szt.	100	0	100	0	100	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.2. Obiekty kulturalne dla Wielkopolski Wschodniej	Wskaźnik produktu RC077 liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0	0	0	0	5 szt.	100	0	100	0	100	0	100	FEW

Przedsięwzięcie P. 2.3. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze kultury w Wielkopolsce Wschodniej	WP. 6. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR	0	0	0	0	2 szt.	100	0	100	0	100	0	100	PS WPR
	WP.7. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR	0	0	0	0	3 szt.	100	0	100	0	100	0	100	
Przedsięwzięcie P. 2.4. Wspieramy rozwój lokalny oparty na dziedzictwie kulturowym	WP.8. ilość zrealizowanych projektów partnerskich	0	0	0	0	0	0	1 szt.	100	0	100	0	100	PS WPR
	WP.9. liczba operacji polegających na doposażeniu podmiotów działających w sferze kultury	0	0	0	0	4 szt.	100	0	100	0	100	0	100	
Wskaźnik rezultatu R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (liczba osób) (dot. Przedsięwzięcia P.2.1)	0			0		900 osób		150 osób		0		0		PS WPR
Wskaźnik rezultatu RCR77 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok) (dot. Przedsięwzięcia P.2.2)	0			0		750 osób		0		0		0		FEW
Wskaźnik rezultatu R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR (dot. Przedsięwzięcia P.2.3)	0			0		5 szt.		0		0		0		PS WPR

Wskaźnik rezultatu R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (dot. Przedsięwzięcia P.2.4)		0		0		40 osób		70 osób		0		0		PS WPR
C.3.		Wzmocnienie potencjału społecznego i instytucjonalnego oraz więzi społecznych na obszarze LGD Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”												
Przedsięwzięcie P. 3.1. Wspieramy rozwój gospodarczy w sektorze aktywizacji i integracji społecznej w Wielkopolsce Wschodniej	WP. 10. liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych, dzięki uzyskanemu wsparciu z PS WPR	0	0	0	0	0	0	3 szt.	50	3 szt.	100	0	100	PS WPR
	WP.11. liczba istniejących podmiotów gospodarczych objętych wsparciem z PS WPR	0	0	0	0	0	0	3 szt.	50	3 szt.	100	0	100	
Przedsięwzięcie P.3.2. Poznajemy innowacje na rzecz rozwoju obszaru LGD Wielkopolska Wschodnia	WP.12. liczba działań aktywizacyjnych nakierowanych na podwyższenie wiedzy i zastosowanie innowacji	0	0	0	0	3 szt.	100	0	100	0	100	0	100	PS WPR

Przedsięwzięcie P. 3.3. Współpraca pokoleń i organizacji obszaru LGD	WP.13. ilość zorganizowanych operacji w partnerstwie	0	0	0	0	1 szt.	33	1 szt.	66	1 szt.	100	0	100	PS WPR
	WP.14. liczba zorganizowanych wyjazdów studyjnych	0	0	0	0	0	0	0	0	1 szt.	100	0	100	
Przedsięwzięcie P.3.4. Integracja mieszkańców Wielkopolski Wschodniej	WP.15. liczba zorganizowanych działań/wydarzeń	0	0	0	0	0	0	6 szt.	35	6 szt.	70	5 szt.	100	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.5. Kreujemy nasze Inteligentne Wsie	WP.16. liczba miejscowości objętych opracowaniem koncepcji SV	0	0	0	0	0	0	7 szt.	100	0	100	0	100	PS WPR

Przedsięwzięcie P. 3.6. Zwiększamy dostępność do usług społecznych na obszarze LGD	PLKLC002 liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	0	0	0	0	0	0	50 osób	50	0	50	50 osób	100	FEW
Przedsięwzięcie P. 3.7. Wspieramy inicjatywy społeczne i pozarządowe Wielkopolski Wschodniej	FEW4I-P1 liczba inicjatyw w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego	0	0	0	0	0	0	1 szt.	100	0	100	0	100	FEW
Wskaźnik rezultatu R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów PS WPR (dot. Przedsięwzięcia P.3.1)		0		0		0		6 szt.		6 szt.		0		PS WPR
Wskaźnik R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami (dot. Przedsięwzięcia P.3.2)		0		0		90 osób		0		0		0		PS WPR

Wskaźnik rezultatu R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (dot. Przedsięwzięcia P.3.3)	0	0	42 osoby	51 osób	87 osób	0	PS WPR
Wskaźnik rezultatu R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego (dot. Przedsięwzięcia P.3.4)	0	0	0	600 osób	600 osób	500 osób	PS WPR
Wskaźnik rezultatu R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi (dot. Przedsięwzięcia P.3.5)	0	0	0	7 szt.	0	0	PS WPR
Wskaźnik rezultatu PLKLCR04 Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (dot. Przedsięwzięcia P.3.6)	0	0	0	3 osoby	0	7 osób	FEW
Wskaźnik rezultatu FEW4I-R1 Liczba gmin, które zostały objęte inicjatywą w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego (dot. Przedsięwzięcia P.3.7)	0	0	0	7 szt.	0	0	FEW

ZAŁĄCZNIK NR 3: BUDŻET LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 750 000	448 000	673 000	2 871 000
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	412 500	105 593,60	158 626,10	676 719,70
Razem	2 162 500	553 593,60	831 626,10	3 547 719,70

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.

** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.

ZAŁĄCZNIK NR 4: PLAN WYKORZYSTANIA BUDŻETU LSR

fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31-12-2024		31-12-2025		30-06-2026		31-12-2026		31-12-2027		31-12-2028		31-12-2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFROW	0	0	350 000	20	350 000	40	180 000	50	520 000	80	350 000	100	0	100
EFS+	0	0	325 000	48			25 885	52	322 115	100	0	100	0	100
EFRR	0	0	448 000	100			0	100	0	100	0	100	0	100
RAZEM	0	0	1 123 000	39	350 000	51	205 885	58	842 115	87	350 000	100	0	100